

Vai Apes novada pašvaldība sabiedrisko
kārtību un drošību nodrošina efektīvi,
ekonomiski un atbilstoši normatīvo aktu
prasībām?

Rīga 2018

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Vai Apes novada pašvaldība sabiedrisko kārtību un drošību nodrošina efektīvi, ekonomiski un atbilstoši normatīvo aktu prasībām?

2018. gada 22. februārī

Likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība ar mantu un finanšu līdzekļiem, piedaloties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, ir efektīva, ekonomiska un atbilst normatīvo aktu prasībām?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 2016. gada 5. decembra revīzijas uzdevumu Nr. 2.4.1-47/2016.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes <https://depositphotos.com/-152793114-l-2015-jpg.html>

Cienījamais lasītāj!

Pašvaldība ir viens no vairākiem spēlētājiem sabiedriskās kārtības nodrošināšanā. Lai iedzīvotāji savā pašvaldībā varētu justies droši, ir svarīga katra spēlētāja atbildīga un mērķtiecīga rīcība, kā arī laba visu iesaistīto pušu sadarbība.

Sadarbība ir vispirms svarīga, lai identificētu katrā pašvaldībā sabiedriskās kārtības jomā darāmos darbus. Bez sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darba rezultātu vērtēšanas, bez informācijas no Valsts policijas saņemšanas, bez pašvaldības iedzīvotāju uzklauses, tas ir neiespējami vai vismaz ļoti grūti izdarāms.

Labs saimnieks nekaisa graudus no lidmašīnas, cerot, ka tie iesēties pareizajās dobītēs, bet gan rūpīgi iesēj tos paredzētajā laukā. Arī pašvaldības pienākumi nebeidzas ar institūcijas izveidošanu vai uzdevumu deleģēšanu. Pašvaldībai ir jāiedod ceļa karte sabiedriskās kārtības jomā veicamajiem darbiem – vai tā būtu skolēnu drošība, žūpības apkarošana, zāles applaušanas uzraudzība vai kas cits pašvaldībā aktuāls un tās iedzīvotājiem nepieciešams.

Sadarbība ir ne mazāk būtiska arī tieši veicot pasākumus sabiedriskās kārtības nodrošināšanai pašvaldībā. Pašvaldības policijas, citu pašvaldības kontrolējošo iestāžu, Valsts policijas resursu apvienošana un darba koordinēšana ir

vēlma ne tikai lielu masu pasākumu norises laikā, bet nepieciešama arī ikdienas darbā.

Revīzijā, strādājot kopā ar pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekiem, mēs saskatījām iespējas pilnveidot darba plānošanu, finanšu uzskaiti, kā arī rezultātu novērtēšanu un atspoguļošanu pašvaldības vadībai un iedzīvotājiem.

Pateicamies pašvaldības vadībai un darbiniekiem par sadarbību, sniedzot revīzijas veikšanai nepieciešamo informāciju un paskaidrojumus! Tas ļāva mums iegūt vispusīgu priekšstatu par sabiedrisko kārtību Apes novada pašvaldības administratīvajā teritorijā un par jomu valstī kopumā.

Vienlaikus ar šī revīzijas ziņojuma publicēšanu publiskojam arī revīzijas ietvaros veiktās Apes novada iedzīvotāju aptaujas par sabiedrisko kārtību rezultātus, kas, mūsuprāt, būs noderīga pašvaldībai, ieviešot sniegtos ieteikumus.

Ar cieņu

departamenta direktors

Edgars Korčagins

Saturs

Kopsavilkums	6
Motivācija	6
Galvenie secinājumi	7
Būtiskākie ieteikumi	8
Revīzijas ziņojuma struktūra	9
Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas jomas apraksts	10
Kas valstī nodarbojas ar sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanu?	10
Sabiedriskās kārtības nodrošināšana Pašvaldībā	14
<i>Pašvaldības raksturojums</i>	14
1. Vai Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā ir efektīva?	16
1.1. Vai Pašvaldības faktiskās darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst sabiedrības vajadzībām un objektīvajai situācijai?	18
<i>Informētība par policijas darbu un aktuālajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām</i>	20
<i>Uzticēšanās Smiltenes novada pašvaldības policijai un apmierinātība ar tās darbu</i>	21
<i>Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un attieksmes pret sabiedrisko kārtību un drošību un problēmām vērtējums</i>	21
<i>Sadarbība un atbalsts sabiedriskās kārtības un drošības garantēšanā</i>	23
1.2. Vai Pašvaldība nodrošina, ka Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbs tiek plānots un plānu izpilde no Pašvaldības puses tiek kontrolēta?	24
<i>Sabiedriskās kārtības nodrošināšanas darba plānošana un rezultātīvo rādītāju noteikšana</i>	25
<i>Spēja reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai</i>	27
<i>Panāktie uzlabojumi sabiedriskās kārtības nodrošināšanā</i>	28
2. Vai Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst normatīvo aktu prasībām?	30
<i>Saistošo noteikumu ievērošanas kontrole</i>	30
<i>Personu aizsardzības pret vardarbību nodrošināšana</i>	31

Pašvaldības viedoklis	33
Revīzijas raksturojums	34
Revīzijas mērķis	34
Juridiskais pamatojums	34
Revidentu un revidējamās vienības atbildība	34
Revīzijas apjoms	34
Revīzijas kritēriji	36
Revīzijas metodes	37
Pielikums. Iedzīvotāju un sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbinieku aptaujas rezultātu apkopojums.	38
Atsauces	47

Kopsavilkums

Motivācija

Sabiedrībā aizvien aktuālāki kļūst jautājumi, kas skar valsts un pašvaldības kompetenci sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, tāpēc ir būtiski saprast, kāda loma sabiedriskās kārtības nodrošināšanā ir atvēlēta vietējo pašvaldību institūcijām un kā tās iesaistās sabiedriskās kārtības nodrošināšanā.

Šobrīd spēkā esošais normatīvais regulējums paredz iespēju pašvaldībām, iesaistoties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, izveidot pašvaldības policijas, kas vairākās pašvaldībās arī ir izveidotas.

Policijas darbība mūsdienu sabiedrībā tiek vērtēta atbilstoši tam, cik efektīvi tiek nodrošināta sabiedriskā kārtība.

Tomēr vide, kurā darbojas pašvaldības policija, bieži mainās. Izmaiņas notiek ne tikai sabiedrībā vai policijas spējā nodrošināt sabiedrisko kārtību un drošību, bet arī attiecībā uz risināmajām problēmām un policijas lomu sabiedrībā, kurai būtu jābalstās uz policijas un sabiedrības savstarpēju sadarbību.

Valsts kontroles ieskatā pašvaldībām, piedaloties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā un pieņemot lēmumus par institūciju izveidošanu, kurām tiks uzticēti sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas uzdevumi, ir svarīgi noskaidrot gan sabiedrības intereses un viedokli, gan arī apzināt un novērtēt objektīvo situāciju sabiedriskās kārtības jomā, lai izstrādātu rīcības plānus identificēto risku un problēmu risināšanai.

Valsts kontrole pašvaldībās ir veikusi vairākas revīzijas, kurās tika pārbaudīta pašvaldību vairāku autonomo funkciju izpilde un darbību atbilstība normatīvo aktu prasībām. Revīziju rezultāti norāda, ka pašvaldībās vēl arvien tiek identificētas vairākas sistēmiskas problēmas, kas ir jārisina, lai pašvaldības ar finanšu līdzekļiem rīkotos gan likumīgi, gan lietderīgi.

Pašvaldībās bieži vien trūkst skaidra redzējuma par pašvaldības attīstību un funkciju izpildīšanas iespējām. Pašvaldības savus risināmos jautājumus neiekļauj atbilstošos plānošanas dokumentos, lai tie būtu praktiski izmantojami kā vadības instrumenti noteikto uzdevumu izpildei un mērķu sasniegšanai.

Revīzija tika veikta, lai pievērstu pašvaldību lielāku uzmanību veicamajiem uzdevumiem, darbībām un pienākumiem, piedaloties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā savā administratīvajā teritorijā.

Revīzija ir veikta, lai pievērstu pašvaldības uzmanību veicamajiem uzdevumiem, darbībām un pienākumiem, piedaloties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā savā administratīvajā teritorijā.

Galvenie secinājumi

Revidējamā laika posmā Apes novada pašvaldība (turpmāk tekstā – Pašvaldība) sadarbībā ar Smiltenes novada pašvaldības policiju, kas sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas jomā Pašvaldības administratīvajā teritorijā darbojas saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu (turpmāk tekstā – Deleģēšanas līgums), kopumā ir nodrošinājusi likumā “Par policiju” noteikto uzdevumu izpildi.

Vienlaikus revīzijā konstatētais norāda uz iespējām Pašvaldībai uzlabot sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbības efektivitāti.

Pašvaldības policijas darbības efektivitātes novērtēšanai būtisks priekšnoteikums ir pastāvošo problēmu identificēšana un risināšana – apzinot risināmās problēmas un to apmērus, kā arī nosakot to risināšanas prioritātes. Pašvaldība, neveicot minētās darbības, nevar nodrošināt mērķtiecīgu Pašvaldības policijas darbību.

Vērtējot Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības efektivitāti atbilstoši četriem revīzijā izvirzītajiem un ar Pašvaldību saskaņotajiem kritērijiem, secināms, ka Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā nav vērtējama kā efektīva, jo viens izvirzītais kritērijs netika sasniegts, viens tika sasniegts daļēji, bet divus kritērijus nebija iespējams novērtēt.

Vērtējot, vai Pašvaldībā sabiedriskās kārtības nodrošināšanā tiek risinātas sabiedrības interesēm un objektīvajai situācijai atbilstošas problēmas, nebija konstatējama iedzīvotāju, Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas darbinieku uzskaitīto vairāku problēmu, piemēram, jauniešu izraisītu problēmu, mantisko noziegumu, huligānisma un vandālisma, kopsakarība ar veiktajiem pasākumiem un darba rezultātiem, kā rezultātā minētās problēmas, iespējams, netiek mērķtiecīgi risinātas.

Revīzijā nevarēja gūt pārlicību par Smiltenes novada pašvaldības policijas spēju reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai, jo Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora izsaukumu reģistrācijas žurnāla informācija nenodrošina datu atlasīšanu pa izsaukumu veidiem, kā arī reaģēšanas uz izsaukumiem laikiem.

Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora un Smiltenes novada pašvaldības policijas prakse – neuzskaitīt veikto pārbaužu skaitu – liedza iespēju objektīvi novērtēt to, vai to darbības rezultātā administratīvo pārkāpumu skaits ir samazinājies.

Revīzijā, izskatot Pašvaldības sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma pamatojuma dokumentus par Smiltenes novada pašvaldībai deleģēto uzdevumu izpildi un vērtējot izdevumu ekonomiskumu un atbilstību normatīvo aktu prasībām, būtiskas neatbilstības nav konstatētas.

Pašvaldība, deleģējot sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Smiltenes novada pašvaldības policijai, nenosaka uzdevuma izpildes rezultātos rādītājus un nevērtē tās darbības efektivitāti.

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz likumības un lietderības revīzijā konstatēto un mūsu secinājumiem, aicinām Pašvaldību veikt pasākumus, lai novērstu sabiedriskās kārtības nodrošināšanas organizēšanā konstatētos trūkumus.

Lai turpmāk veicinātu efektīvāku sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, Valsts kontrole iesaka Pašvaldībai veikt šādu darbību izpildi:

- ☉ sadarbībā ar Administratīvās lietvedības inspektoru un Smiltenes novada pašvaldības policiju veikt pasākumus, lai tiktu analizēti uzskaites reģistros uzkrātie dati, kas dotu iespējas identificēt un novērtēt sabiedriskās kārtības un drošības problēmas, to ietekmējošos faktorus un noteikt Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības mērķus, uzdevumus un to izpildes rādītājus;
- ☉ izvērtēt sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbības rezultātus un faktorus, kas var veicināt vai kavēt uzdevumu izpildi atbilstoši sabiedrības vajadzībām Pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- ☉ nodrošināt tādu darba plānu izstrādi, kuros būtu noteikti konkrēti izpildāmie uzdevumi, izmērāmi sasniedzamie rezultatīvie rādītāji atbilstoši attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī ieviest kontroles procedūras sistemātiskai rezultātu izpildes novērtēšanai;
- ☉ pilnveidot izveidoto izsaukumu/notikumu reģistrēšanas sistēmu, lai nodrošinātu izsaukumu/notikumu rezultātā veikto darbību izpildes rezultātu kontroles iespējas;
- ☉ pilnveidot saistošo noteikumu izpildes kontrolē iesaistīto institūciju atskaišu saturu, nosakot kritērijus, pēc kuriem tiks vērtēts saistošo noteikumu ievērošanas progress;
- ☉ sadarbībā ar Smiltenes novada pašvaldības policiju veikt darbības aizsargājamo personu informēšanas par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību paaugstināšanai.

Lai novērstu revīzijā konstatētos trūkumus un neatbilstības, Pašvaldībai:

jāizveido sistēma problēmu identificēšanai un novērtēšanai

jāizstrādā darbības plāns

jānosaka sasniedzamie rezultatīvie rādītāji

regulāri jāizvērtē sasniegtie rezultāti

Revīzijas ziņojuma struktūra

Informācija revīzijas ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ☑ sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas jomas apraksts;
- ☑ īss Pašvaldības raksturojums un izveidotais modelis sabiedriskās kārtības nodrošināšanai un tā reglamentēšana;
- ☑ revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi, sadalot tos divās nodaļās; katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, būtiskākie secinājumi, kas turpmākajā nodaļā pamatoti ar revīzijas konstatējumiem;
- ☑ Pašvaldības sniegtais viedoklis par veikto revīziju;
- ☑ revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes.

Revīzijas ziņojuma pirmajā nodaļā ir sniegta informācija par sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistīto institūciju pašnovērtējumu, kā arī vērtēts, vai Pašvaldība ir identificējusi risināmās problēmas sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, un kā tiek plānots Smiltenes novada pašvaldības policijas darbs un izvērtēti darba rezultāti.

Revīzijas ziņojuma otrajā nodaļā ir vērtēta Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām – vai tiek nodrošināta visu likumā “Par policiju” noteikto uzdevumu izpilde.

Kopsavilkums

Sabiedriskās kārtības
nodrošināšanas jomas
apraksts

Secinājums

Pamatojums

Ieteikums

Pašvaldības viedoklis

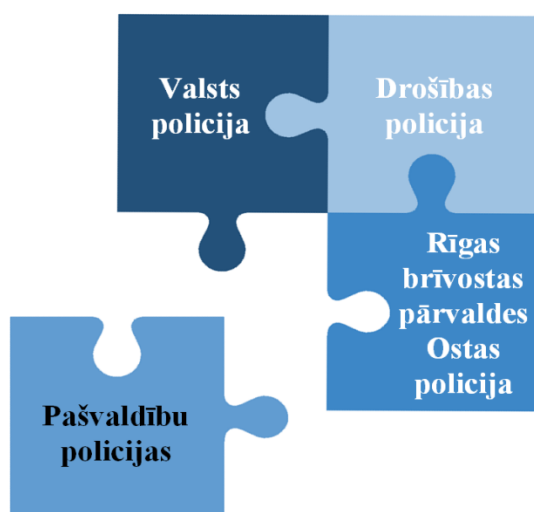

Revīzijas raksturojums

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas jomas apraksts

Kas valstī nodarbojas ar sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanu?

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā valstī ir iesaistīta galvenokārt Valsts policija, Drošības policija, Rīgas brīvostas pārvaldes Ostas policija un pašvaldību izveidotās policijas (skatīt 1. attēlu).

1. attēls. Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā iesaistītās institūcijas.

Valsts policijas un pašvaldību policijas iesaistītie cilvēku resursi sabiedriskās kārtības nodrošināšanā 2016. gada decembrī valstī kopumā bija 5981 policijas darbinieks, tajā skaitā pašvaldību policijas institūcijās 2128 darbinieki¹ un Valsts policijā 3853 darbinieki².

Saskaņā ar Nacionālās drošības likumu³ pašvaldībām ir jānodrošina sabiedriskā kārtība savā administratīvajā teritorijā, tāpēc atbilstoši likumā⁴ noteiktajam viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir sabiedriskās kārtības nodrošināšana, žūpības un netiklības apkarošana.

Minētās funkcijas īstenošanai pašvaldība atbilstoši likumam “Par policiju” ir tiesīga veidot pašvaldības policiju⁵, kuras pienākumos ietilpst:

- ☉ likumpārkāpumu profilakse;
- ☉ par administratīvajiem pārkāpumiem aizturētu un arestētu personu apsargāšana un konvojēšana;
- ☉ kontrole pār to, kā tiek izpildīti pašvaldību apstiprinātie noteikumi, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīvā atbildība, kā arī naudas sodu uzlikšana par šo noteikumu pārkāpšanu un to piedzīšana;

Pašvaldības policijas
pienākumi:

likumpārkāpumu profilakse

aizturētu un arestētu personu
apsargāšana un konvojēšana

pašvaldības saistošo
noteikumu izpildes kontrole

Valsts policijas un Drošības
policijas atbalstīšana

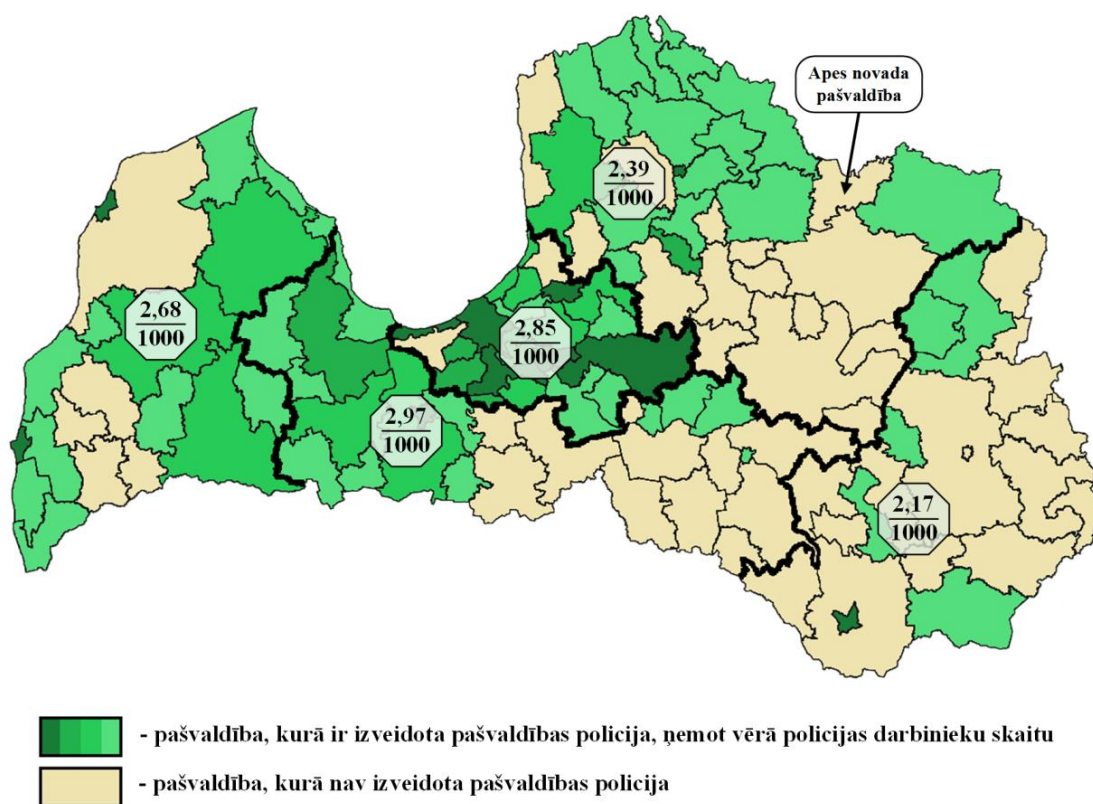

tūlītēju draudu novēršana

- ☉ Valsts policijas un Drošības policijas atbalstīšana sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā;
- ☉ tūlītēju draudu novēršana, ja persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu aizsargājamās personas dzīvībai, brīvībai vai veselībai, līdz tiesa izskata jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Minētos pienākumus pašvaldība Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā var deleģēt arī citai pašvaldībai⁶.

Revidējamā laika posmā pašvaldības policiju bija izveidojušas astoņas republikas pilsētu un 64 novadu pašvaldības. Informācija par republikas pilsētām un novadiem, kuros ir un kuros nav izveidota pašvaldības policija, pēc ģeogrāfiskā izvietojuma ir redzama 2. attēlā.

2. attēls. Pašvaldības, kurās ir un kurās nav izveidota pašvaldības policija, kopējais policijas darbinieku skaits Latvijas reģionos uz 1000 iedzīvotājiem 2016. gada decembrī.

Kopējie sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā Valsts un pašvaldību policijā iesaistītie cilvēku resursi Latvijas reģionos uz 1000 iedzīvotājiem ir no 2,17 darbiniekiem Latgales reģionā līdz 2,97 darbiniekiem Zemgales reģionā (skatīt 2. attēlu).

No revīzijas apjomā iekļautajām 15 pašvaldībām – astoņas pašvaldības (Ventspils pilsēta, Baldones, Cēsu, Krāslavas, Ķekavas, Pārgaujas, Pāvilostas un Smiltenes novads) ir izveidojušas pašvaldības policiju, četras pašvaldības (Rēzeknes pilsēta un Amatas, Dagdas un Līvānu novads) nav izveidojušas pašvaldības policiju un trīs

pašvaldības (Apes, Ikšķiles un Inčukalna novads) pašvaldības policijas pienākumu veikšanu ir deleģējušas citai pašvaldībai.

Viens no sabiedrisko kārtību un drošību raksturojošiem rādītājiem valstī ir noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, kas 2016. gadā atbilstoši Centrālajā statistikas pārvaldē pieejamajiem datiem⁷ pašvaldībās bija no 6,63 nodarījumiem Vārkavas novadā līdz 41,89 nodarījumiem Dundagas novadā.

Revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistītie resursi un statistiskie rādītāji par noziedzīgiem nodarījumiem ir sniegti 1. tabulā.

1. tabula

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā iesaistītie finanšu un cilvēku resursi un statistiskie rādītāji par noziedzīgiem nodarījumiem pašvaldībās 2016. gadā.

Nr. p.k.	Pašvaldības nosaukums	Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Izdevumi pašvaldības policijai (euro)	Izdevumi vidēji uz vienu iedzīvotāju (euro)	Pašvaldības policijas darbinieku skaits	Noziedzīgu nodarījumu skaits	Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	Vieta valstī*
1	2	3	4	5=4/3	6	7	8=7/3	9
1.	Ikšķiles novads	9369	174 829	18,66	13	85	9,07	9
2.	Baldones novads	5416	145 200	26,81	10	50	9,23	12
3.	Pāvilostas novads	2658	36 019	13,55	4	29	10,91	21
4.	Dagdas novads	7460	0	0	0	93	12,47	33
5.	Apes novads	3528	18 984	5,38	9**	47	13,32	38
6.	Ķekavas novads	22 745	577 397	25,39	35	307	13,5	40
7.	Inčukalna novads	7679	146 051	19,02	11	106	13,8	43
8.	Līvānu novads	11 473	0	0	0	161	14,03	46
9.	Pārgaujas novads	3815	25 411	6,66	1	60	15,73	60
10.	Smiltenes novads	12 472	164 802	13,21	9	216	17,32	67
11.	Amatas novads	5337	0	0	0	100	18,74	77
12.	Ventspils pilsēta	35 903	1 463 700	40,77	75	797	22,2	96
13.	Rēzeknes pilsēta	28 692	0	0	0	737	25,69	104
14.	Cēsu novads	16 830	253 960	15,09	16	440	26,14	105
15.	Krāslavas novads	15 436	92 943	6,02	6	468	30,32	110

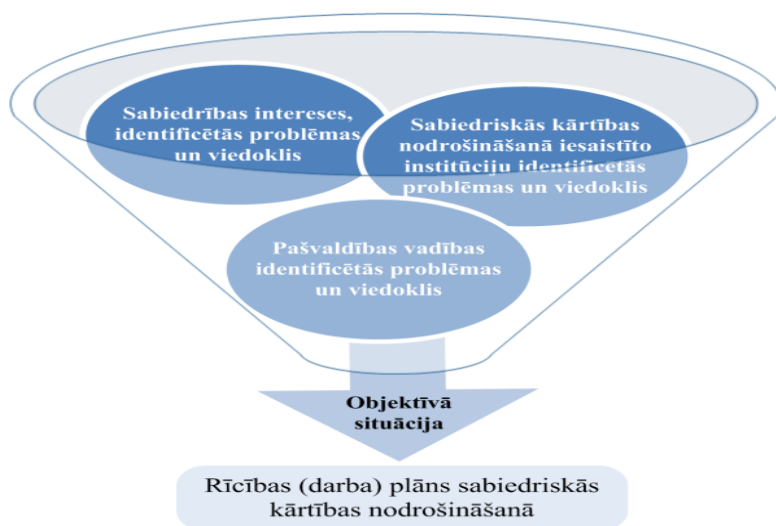
* Pašvaldības vieta valstī, vērtējot noziedzīgo nodarījumu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem.

** Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku skaits.

Tā kā pašvaldība, veicot savas likumā noteiktās funkcijas un pienākumus, rīkojas ar nodokļu maksātāju budžetā samaksāto naudu, tad iedzīvotājiem ir svarīgi, lai pašvaldība ar tās rīcībā esošo mantu un finanšu līdzekļiem rīkotos likumīgi un ekonomiski.

No likuma “Par pašvaldībām” izriet, ka pašvaldībai, nodrošinot likumos noteikto funkciju izpildi, ir jāievēro valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses⁸.

Revidentu ieskatā pašvaldībai, piedaloties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā savā administratīvajā teritorijā, ir svarīgi noskaidrot gan sabiedrības intereses un viedokli, gan arī apzināt un novērtēt objektīvo situāciju sabiedriskās kārtības jomā, lai izstrādātu rīcības plānu identificēto risku un problēmu risināšanai (skatīt 3. attēlu).

3. attēls. Problēmu identificēšana un objektīvās situācijas novērtēšana sabiedriskās kārtības nodrošināšanā.

Sabiedriskās kārtības nodrošināšana Pašvaldībā

Pašvaldības raksturojums

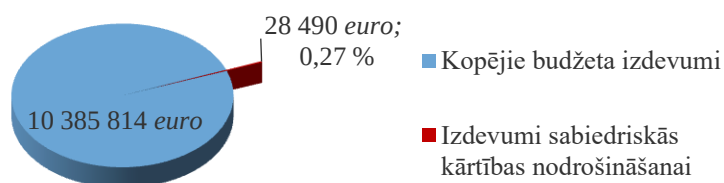
Pašvaldība atrodas Vidzemes plānošanas reģionā 176 km attālumā no Rīgas un robežojas ar Alūksnes, Gulbenes, Smiltenes un Valkas novadu Latvijas teritorijā, kā arī Valgas un Veru apriņķiem Igaunijas teritorijā.

Pašvaldību veido Apes pilsēta un četri apkārtējie pagasti – Apes, Gaujienas, Trapenes un Virešu pagasts. Novada kopējā platība ir 544,3 km².

Atbilstoši Centrālajā statistikas pārvaldē pieejamajiem datiem⁹ Pašvaldībā 2016. gada beigās bija 3528 iedzīvotāji, kas ir 0,18 % no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā (1 968 957 iedzīvotāji).

Pašvaldības teritorijas attīstības indekss 2016. gadā bija negatīvs (0,575), kas Pašvaldību ierindo 86. vietā starp 110 Latvijas novadu pašvaldībām¹⁰. Attīstības teritorijas indekss ir svarīgāko teritoriju (pašvaldību) attīstību raksturojošo statistikas pamatrādītāju standartizēto vērtību summa, un to izmanto, lai uzraudzītu un novērtētu reģionālo attīstību, valstī īstenoto politiku, tajā skaitā, sniedzot atbalstu atbildīgajām institūcijām attīstības plānošanas dokumentu, tiesību aktu, valsts, ES un ārvalstu finanšu atbalsta pasākumu izstrādāšanā¹¹.

Kopējais izdevumu apjoms, ko Pašvaldība izlietoja sabiedriskās kārtības nodrošināšanai revidējamā laika posmā, bija 28 490 euro, kas ir 0,27 % no Pašvaldības kopējiem budžeta izdevumiem¹² (skatīt 4. attēlu).

4. attēls. Pašvaldības izdevumu apjoms sabiedriskās kārtības nodrošināšanai kopējos budžeta izdevumos.

Pašvaldībā ar sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanu atbilstoši likumā “Par policiju” noteiktajai kompetencei nodarbojas gan Valsts policijas struktūras, gan atbilstoši noslēgtajiem Deleģēšanas līgumiem¹³ Smiltenes novada pašvaldības policija.

Pašvaldība ir deleģējusi¹⁴ Smiltenes novada pašvaldībai šādu galveno pašvaldības policijas pienākumu izpildi:

- ☉ likumpārkāpumu profilaksi;
- ☉ par administratīvajiem pārkāpumiem aizturētu un arestētu personu apsargāšanu un konvojēšanu;

Kur atrodas Apes novads?

- ☑ kontroli pār to, kā tiek izpildīti Pašvaldības saistošie noteikumi, par kuru neievērošanu paredzēta administratīvā atbildība, kā arī naudas sodu uzlikšana;
- ☑ Valsts policijas un Drošības policijas atbalstīšanu sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā
- ☑ tūlītēju draudu novēršanu, ja persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu aizsargājamās personas dzīvībai, brīvībai vai veselībai, līdz tiesa izskata jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Smiltenes novada pašvaldības policijas darbību un uzdevumus, kā arī tiesības un atbildību reglamentē tās nolikums¹⁵.

Pašvaldība no 2015. gada 1. septembra, lai veiktu uzraudzības funkcijas par Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanu, kā arī lai līdzdarbotos sabiedriskās kārtības nodrošināšanā un žūpības un netiklības apkarošanā savā administratīvajā teritorijā, ir izveidojusi¹⁶ Administratīvās lietvedības inspektora amatu.

1. Vai Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā ir efektīva?

Pašvaldības veiktās darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā revidējamā laika posmā nav vērtējamās kā mērķtiecīgas – uz konkrētiem sasniedzamajiem rezultātiem vērstas –, jo:

- ✓ Pašvaldībā vadības līmenī nav identificētas risināmās problēmas sabiedriskās kārtības jomā;
- ✓ Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un publiskajos gada pārskatos nav norādīta informācija par risināmajām problēmām sabiedriskās kārtības un drošības jomā, kā arī netiek sagatavoti darba plāni, kuros būtu norādīti konkrēti katram gadam aktuāli uzdevumi, kas būtu jāveic sabiedriskās kārtības jomā.

Revīzijā izvirzītie kritēriji Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības efektivitātes novērtēšanā kopumā netika sasniegti, jo:

- ✓ vērtējot faktisko darbību atbilstību risināmajām problēmām, nebija konstatējama Pašvaldības vadības un Smiltenes novada pašvaldības policijas atbildīgo darbinieku vairāku uzskaitīto problēmu, piemēram, mantiskie noziegumi, huligānisms, vandālisms, kā arī jauniešu aktivitātes, kopsakarība ar veiktajiem pasākumiem un darba rezultātiem;
- ✓ nevar gūt pārliecību par spēju reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai, jo Administratīvās lietvedības inspektora izsaukumu žurnāls nenodrošina datu atlasīšanu pa izsaukumu veidiem un veiktajām darbībām;
- ✓ nevar novērtēt Smiltenes novada pašvaldības policijas un Administratīvās lietvedības inspektora darbības rezultātā panāktos uzlabojumus Pašvaldības saistošo noteikumu

ievērošanā, jo nebija informācijas par veikto pārbaužu skaitu un biežumu Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas uzraudzībā.

Valsts pārvaldes principi un citi Valsts pārvaldes iekārtas likuma noteikumi ir attiecināmi arī uz iestādēm, kuras nav padotas Ministru kabinetam¹⁷.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes principiem pašvaldības kā valsts pārvaldes institūcijas darbs ir jāorganizē pēc iespējas efektīvi un tās institucionālā sistēma ir pastāvīgi jāpārbauda un, ja nepieciešams, jāpilnveido, izvērtējot arī funkciju apjomu, nepieciešamību un koncentrācijas pakāpi, normatīvā regulējuma apjomu un detalizāciju, kā arī apsverot deleģēšanas iespējas vai ārpakalpojuma izmantošanu¹⁸.

Starptautisko Augstāko revīzijas iestāžu (angļu valodā *The International Standards of Supreme Audit Institutions – ISSAI*) standartā ISSAI 300¹⁹, kas nosaka lietderības revīziju veikšanas pamatprincipus, efektivitātes princips nozīmē to, ka ir jāizpilda izvirzītie mērķi un jāsasniedz plānotie rezultāti.

Arī tiesību zinātnieku atziņās²⁰ par Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritērijiem ir teikts, ka efektivitāte norāda uz to, cik labi ir izpildīts uzdevums. Lai noteiktu efektivitātes līmeni, ir jāidentificē sasniedzamais mērķis un jāvērtē uzdevuma izpilde saistībā ar to.

Pētījumā²¹ par Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritērijiem ir norādīts:

- ☉ policijas darbībā ir svarīgi noteikt pašus ietekmīgākos faktorus, kuri var dot būtisku ietekmi uz galarezultātu. Šiem faktoriem ir jābūt pareizi uzrakstītiem, labi pārbaudītiem, rūpīgi kontrolētiem un precīzi izmērāmiem;
- ☉ ļoti svarīgi ir izvērtēt un ņemt vērā visus iedzīvotāju nedrošības sajūtu radošos faktorus.

Vērtējot darba efektivitāti, ir jāņem vērā:

- ☉ uzdevumi, kurus jārisina, un šo uzdevumu nozīmīgums;
- ☉ šķēršļi, kurus jāpārvar mērķa sasniegšanai;
- ☉ sasniegtais un sasniedzamais rezultāts²².

Revīzijas laikā ar Pašvaldību tika saskaņoti kritēriji Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā efektivitātes izvērtēšanai:

- ☉ vai Pašvaldības faktiskās darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst sabiedrības vajadzībām (identificētajām risināmajām problēmām);
- ☉ vai Smiltenes novada pašvaldības policija likumā “Par policiju” noteikto pašvaldības policijas uzdevumu izpildei Pašvaldības administratīvajā teritorijā izstrādā darba plānus un tie tiek izpildīti;

- ☉ vai sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistītie resursi spēj savlaicīgi reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai;
- ☉ vai Smiltenes novada pašvaldības policijas un Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora darbības rezultātā ir samazinājies administratīvo pārkāpumu skaits, tajā skaitā samazinājies saistošo noteikumu neievērošanas gadījumu skaits.

Revīzijas laikā tika veikta Pašvaldības iedzīvotāju aptauja un sniegts izvērtējums kritērijam par Pašvaldības faktisko darbību sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilstību sabiedrības vajadzībām un objektīvajai situācijai. Revīzijas ziņojuma 1.1. apakšnodaļā ir apkopots iedzīvotāju aptaujā sniegtais viedoklis, kā arī Pašvaldības vadības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku pašnovērtējums un Valsts policijas pārstāvja viedoklis, kas iegūts revidentu veiktajā aptaujā (skatīt Pielikumu).

Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības efektivitātes izvērtējums pēc pārējiem trim saskaņotajiem kritērijiem ir sniegts revīzijas ziņojuma 1.2. apakšnodaļā.

1.1. Vai Pašvaldības faktiskās darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst sabiedrības vajadzībām un objektīvajai situācijai?

Revīzijas laikā iegūtie iedzīvotāju aptaujas rezultāti, Pašvaldības vadības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku pašnovērtējums norāda uz nepieciešamību pilnveidot sabiedriskās kārtības un drošības jomā veicamās aktivitātes, jo:

- ✓ iedzīvotāju aptaujas rezultāti (skatīt Pielikuma 1. punktu) norāda uz salīdzinoši lielas iedzīvotāju daļas (33 % respondentu) neinformētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un aktuālajām drošības problēmām;
- ✓ lai gan Pašvaldības vadības un Valsts policijas informētības līmenis par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu aptaujāto vidū tiek vērtēts kā augsts, vienlaikus atzīta arī nepieciešamība pēc papildu informācijas, piemēram, kādu palīdzību un kādos gadījumos sniedz Smiltenes novada pašvaldības policija;

- ✓ aptaujāto iedzīvotāju, Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju uzskati par nozīmīgākajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām, tādām kā mantiskie noziegumi, huligānisms un vandālisms, kā arī problēmas, ko rada jauniešu aktivitātes (skatīt Pielikuma 3. punktu), tikai daļēji saskan ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darba atskaitēs minēto darbības praksi;
- ✓ sabiedrības vajadzībām atbilstošu Pašvaldības darbu kavē tas, ka netiek uzkrāta un analizēta informācija par sabiedriskās kārtības un drošības situāciju Pašvaldībā, lai identificētu un novērtētu sabiedriskās kārtības un drošības problēmas un to ietekmējošos faktoros.

No likuma “Par pašvaldībām” izriet, ka Pašvaldībai, nodrošinot likumos noteikto funkciju izpildi, ir jāievēro valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses²³.

Iedzīvotāju apmierinātības pētījumi ir viens no veidiem, kā noskaidrot, vai tiek ievērotas attiecīgās teritorijas iedzīvotāju intereses, tajā skaitā sabiedriskās kārtības un drošības jomā.

Pašvaldība revidējamā laika posmā nav veikusi iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli par Pašvaldības, tajā skaitā Smiltenes novada pašvaldības policijas, darbu Apes novadā un apmierinātību ar sabiedrisko kārtību un drošību.

Revīzijā aptaujāti 76 Pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāji, trīs Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki, četri Pašvaldības vadības pārstāvji, tajā skaitā Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektors, un viens Valsts policijas atbildīgās struktūrvienības darbinieks, kas veic savus uzdevumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Aptaujās ir iegūti un analizēti dati par:

- ⊙ informētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un aktuālajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām;
- ⊙ apmierinātību ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un uzticēšanos tai;
- ⊙ uzskatiem par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un attieksmi pret sabiedrisko kārtību un drošību un problēmām;
- ⊙ sadarbību un atbalstu sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā.

Informētība par policijas darbu un aktuālajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām

Iedzīvotāju, Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas darbinieka aptaujas rezultāti norāda, ka iedzīvotāji ir drīzāk informēti, bet Pašvaldības vadība un Valsts policija ir pilnībā informēta par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu (skatīt Pielikuma 1. punktu).

Iedzīvotāju, Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku un Valsts policijas darbinieka viedokļu apkopojums par to informētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu ir sniegts 5. attēlā.

Iedzīvotāju informētība par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu:			Pašvaldības vadības un Valsts policijas informētība par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu:	
Pašvaldības vadība	“Drīzāk ir”		Pašvaldības vadība	“Drīzāk ir”
Iedzīvotāji	“Drīzāk ir”			
Smiltenes novada pašvaldības policija	“Drīzāk ir”		Valsts policija	“Drīzāk ir”
Valsts policija	“Drīzāk ir”			

5. attēls. Iedzīvotāju, Pašvaldības vadības un Valsts policijas viedokļi par iedzīvotāju informētību par Pašvaldības policijas darbu un piemērotākajiem informācijas sniegšanas veidiem.

No savstarpējās uzticības viedokļa pozitīvi vērtējams tas, ka iedzīvotāji labprāt papildu informāciju saņemtu arī personīgi no policijas darbiniekiem, kas jāņem vērā, dažādojot informēšanas veidus atbilstoši iedzīvotāju vēlmēm.

Pašvaldības vadības, Pašvaldības policijas un Valsts policijas darbinieku viedokļu apkopojums par piemērotākajiem informācijas sniegšanas līdzekļiem ir sniegts 6. attēlā.

Piemērotākie informācijas sniegšanas veidi:			
 Plašsaziņas līdzekļi	 Informācijas sniegšana personīgi no policijas darbiniekiem	 Policijas rīkotie informatīvie pasākumi	 Informatīvi materiāli (bukleti)

6. attēls. Pašvaldības vadības, Pašvaldības policijas un Valsts policijas viedokļi par piemērotākajiem informācijas sniegšanas veidiem.

Uzticēšanās Smiltenes novada pašvaldības policijai un apmierinātība ar tās darbu

Informēšanai par policijas darbu vietējā līmenī ir tieša saistība ar sabiedrības uzticēšanās pieaugumu policijas darbam²⁴.

Tāpat pēc analogijas informēšanai par policijas darbu vietējā līmenī ir tieša saistība arī ar sabiedrības apmierinātības un vēlmes līdzdarboties pieaugumu.

Revidentu ieskatā iedzīvotāju uzticēšanās, apmierinātība un vēlme līdzdarboties ir cieši saistīta ar iedzīvotāju informētības līmeņa celšanu un, paaugstinoties informētībai, var paaugstināties arī iedzīvotāju uzticēšanās, apmierinātība un vēlme sniegt atbalstu Smiltenes novada pašvaldības policijai.

Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku un Valsts policijas darbinieka viedokļu apkopojums par iedzīvotāju uzticēšanos Smiltenes novada pašvaldības policijai ir sniegts 7. attēlā.

Viedoklis par iedzīvotāju uzticēšanos Smiltenes novada pašvaldības policijai		
Pašvaldības vadība	“Drīzāk uzticas”	
Smiltenes novada pašvaldības policija	“Drīzāk uzticas”	
Valsts policija	“Drīzāk uzticas”	
Pašvaldības iedzīvotāji	“Drīzāk uzticas” – 82 %	
	“Nezina/Grūti pateikt” – 6 %	
	“Drīzāk neuzticas” – 12 %	

7. attēls. Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas, Valsts policijas un iedzīvotāju viedoklis par uzticēšanos Smiltenes novada pašvaldības policijai.

Pozitīvi novērtējams tas, ka aptaujātie iedzīvotāji nav saskārušies ar korupciju Smiltenes novada pašvaldības darbā, kas ir būtisks neuzticēšanās iemesls.

Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un attieksmes pret sabiedrisko kārtību un drošību un problēmām vērtējums

Revīzijas laikā Pašvaldībai tika lūgts sniegt informāciju par identificētajām un apkopotajām problēmām, kas Pašvaldības administratīvajā teritorijā ir risināmas sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanas jomā.

Intervijā²⁵ Pašvaldība norādīja, ka nav veikusi sabiedriskās kārtības problēmu identificēšanu.

Netiek uzkrāta un analizēta informācija par sabiedriskās kārtības un drošības situāciju, lai identificētu problēmas un plānotu Pašvaldības policijas darbību.

Revīzijā noskaidrots, ka Smiltenes novada pašvaldības policijā tiek lietota SIA “ZZ Dats” izstrādātā lietojumprogramma “Administratīvo pārkāpumu uzskaites sistēma” (turpmāk tekstā – “APUS”) par iesniegumiem un informāciju par likumpārkāpumiem un notikumiem, kuri apdraud personu vai sabiedrības drošību, un par tajos iesaistītajām personām. Minētā sistēma tiek lietota arī atskaišu un pārskatu sagatavošanai.

Pašvaldībā netiek uzkrāta un analizēta informācija par sabiedriskās kārtības situāciju Pašvaldībā, lai identificētu un novērtētu sabiedriskās kārtības jomā risināmās problēmas un to ietekmējošos faktorus. Šāda informācijas analīze sekmētu pēc iespējas sabiedrības vajadzībām atbilstošu darbību plānošanu.

Aptaujāto iedzīvotāju skatījumā aktuālākās sabiedriskās kārtības un drošības problēmas viņu dzīvesvietas apkaimē ir alkohola lietošana, mantiskie noziegumi (zādzības), huligānisms un vandālisms, ceļu satiksmes drošības prasību neievērošana, jauniešu aktivitātes un izraisītas problēmas, tajā skaitā alkohola lietošana un citas problēmas (skatīt Pielikuma 3. attēlu).

Saskaņā ar Pašvaldībai iesniegtajām darba atskaitēm²⁶ Smiltenes novada pašvaldības policija Pašvaldībā 2016. gadā veikusi 53 reidus, tajā skaitā:

- ☉ deviņos reidos par alkoholisko dzērienu lietošanu sabiedriskā vietā, vai atrašanos sabiedriskā vietā alkohola reibuma stāvoklī cilvēka cieņu aizskarošā izskatā noformēti 15 administratīvo pārkāpumu protokoli un izteikti četri mutvārdu aizrādījumi;
- ☉ piecos reidos par gājējiem noteikto pienākumu pārkāpšanu noformēti septiņi administratīvo pārkāpumu protokoli, divi materiāli par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem nodoti Valsts policijai;
- ☉ astoņos reidos par zvejas noteikumu pārkāpšanu noformēts viens administratīvā pārkāpuma protokols, uzsākta viena administratīvā lietvedība un izteikti 2 mutvārdu aizrādījumi;
- ☉ divos reidos Pašvaldībā pārkāpumi nav konstatēti;
- ☉ septiņos reidos publiskā izklaides pasākumā Pašvaldībā pārkāpumi nav konstatēti;
- ☉ vienā reidā kopā ar sociālo dienestu apsekota Apes sociālā māja;
- ☉ vienā reidā sniegta palīdzība, personu nogādājot medicīnas iestādē;
- ☉ vienā reidā izteikts mutvārdu aizrādījums par atkritumu apsaimniekošanas prasību neievērošanu.

Smiltenes novada pašvaldības policijas administratīvā darba statistika tikai daļēji sasaucas ar aptaujāto iedzīvotāju, Pašvaldības vadības, Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas darbinieku viedokli par nozīmīgākajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām Pašvaldības administratīvajā teritorijā, jo Smiltenes novada pašvaldības policijas darba atskaites nesniedz informāciju par

polīcijas kompetences ietvaros veikto ieguldījumu, lai risinātu tādas iedzīvotājiem nozīmīgas problēmas kā mantiskie noziegumi, huligānisms un vandālisms, kā arī problēmas, ko rada jauniešu aktivitātes.

Darba rezultātus minēto problēmu risināšanā ietekmē Smiltenes novada pašvaldības policijas resursu ierobežotā klātbūtne Pašvaldības administratīvajā teritorijā (2016. gadā veikti 53 reidi), šo problēmu minējuši gan iedzīvotāji, gan Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki.

Pašvaldības administratīvā darba rezultāti liecina, ka Smiltenes novada pašvaldības policija pamatā uzraudzījusi alkohola lietošanas aizliegumu ievērošanu, ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu, zivju resursu pareizu iegūšanu, kā arī piedalījies sabiedriskās kārtības nodrošināšanā publisku izklaides pasākumu laikā.

Aptaujās iedzīvotāju, Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju darbinieku vērtējumam tika piedāvāti 12 apgalvojumi par dažādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības aspektiem (skatīt Pielikuma 4. attēlu). Aptaujātie iedzīvotāji piedāvātajiem apgalvojumiem lielākoties piekrita vai piekrita drīzāk, tādējādi paužot kopumā pozitīvu attieksmi pret tādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības rādītājiem kā, piemēram, policijas pieejamība, iedzīvotāju drošības izjūta un līmenis, policijas darba kvalitāte.

Starp iedzīvotāju aptaujas rezultātiem akcentējams tas, ka iedzīvotāji pamatā piekrīt (94 % respondentu) apgalvojumam, ka ikvienam iedzīvotājam pašam aktīvi jāiesaistās savas dzīves vietas drošības problēmu risināšanā.

Gandrīz visi Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki aptaujās atzīmēja, ka būtu gatavi izglītēt sabiedrību par atbalsta sniegšanas veidiem (izņemot brīvprātīgās patruļas darbu), uzskatot, ka tādējādi sabiedrības atbalstu iespējams palielināt.

Sadarbība un atbalsts sabiedriskās kārtības un drošības garantēšanā

Lai gan Pašvaldības vadības un viena Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieka ieskatā Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas sadarbība ir apmierinoša, tomēr aptaujas rezultāti kopumā norāda, ka starp minētajām iestādēm sadarbība praktiski nenotiek (retos gadījumos informācijas sniegšanā) (skatīt Pielikuma 4. punktu).

Ieteikums

Lai pilnveidotu sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Pašvaldības administratīvajā teritorijā atbilstoši objektīvajai situācijai, Pašvaldībai:

- ☉ izvērtēt sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbības rezultātus un faktorus, kas veicina vai kavē izpildīt sabiedriskās kārtības un drošības uzdevumus;
- ☉ sadarbībā ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistītajām institūcijām veikt pasākumus, lai tiktu analizēti uzskaites reģistros uzkrātie dati, kas dotu iespējas identificēt un novērtēt sabiedriskās kārtības un drošības problēmas, to ietekmējošos faktorus un noteikt darbības mērķus, uzdevumus un to izpildes rādītājus.

1.2. Vai Pašvaldība nodrošina, ka Pašvaldības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbs tiek plānots un plānu izpilde no Pašvaldības puses tiek kontrolēta?

Pašvaldība kā novada attīstības stratēģijas vadošā institūcija revidējamā laika posmā nav iesaistījusies Smiltenes novada pašvaldības policijas darba Pašvaldības administratīvajā teritorijā plānošanā, lai mērķtiecīgi risinātu novadā pastāvošās problēmas sabiedriskās kārtības un drošības jomā:

- ✓ Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un publiskajos gada pārskatos nav norādīta informācija par risināmajām problēmām sabiedriskās kārtības un drošības jomā;
- ✓ netiek sagatavoti darba plāni, kuros būtu norādīti konkrēti katram gadam aktuāli uzdevumi, kas būtu jāveic sabiedriskās kārtības jomā.

Pašvaldība nav nodrošinājusi arī Administratīvās lietvedības inspektora un Smiltenes novada pašvaldības policijas darba uzraudzību un noteikto uzdevumu izpildes kontroli:

- ✓ netiek ievērota Deleģēšanas līgumā noteiktā uzdevumu izpildes saskaņošanas un pieņemšanas – nodošanas kārtība, kas norāda uz nepilnībām Smiltenes novada pašvaldības policijas uzdevumu izpildes kontrolē;

- ✓ revīzijā nevarēja gūt pārlicību par spēju reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai, jo Administratīvās lietvedības inspektora izsaukumu žurnāls nenodrošina datu atlasīšanu pa izsaukumu veidiem un veiktajām darbībām;
- ✓ Administratīvās lietvedības inspektors nav noformējis nevienu protokolu par Pašvaldības saistošo noteikumu neievērošanu, kā arī nav informācijas par veikto pārbaužu skaitu un biežumu Pašvaldības administratīvajā teritorijā, līdz ar to nevar novērtēt panāktos uzlabojumus Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanā.

Pašvaldībai kā valsts pārvaldes institūcijai savā darbībā pastāvīgi ir jāpārbauda un jāuzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāte²⁷.

Sabiedriskās kārtības nodrošināšanas darba plānošana un rezultātīvo rādītāju noteikšana

Pašvaldības attīstības programmā 2014.–2020. gadam²⁸ nav norādītas Pašvaldības administratīvajā teritorijā risināmās problēmas sabiedriskās kārtības un drošības jomā.

Saskaņā ar normatīvajā aktā²⁹ noteikto gada publiskajā pārskatā jānodrošina iestādes sasniegto rezultātu salīdzinājums ar attiecīgās iestādes attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem uzdevumiem un plānotajiem rezultātiem.

Arī pētījumā par Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritērijiem³⁰ norādīts, ka publisko pārskatu sagatavošana ir tieši saistīta ar policijas darba efektivitātes vērtēšanu un to mērķis ir informēt sabiedrību par iestādes darbību, kā arī tai piešķirto budžeta līdzekļu izlietojumu. Pārskats nodrošina iestādes faktiski sasniegto rezultātu salīdzinājumu ar valdības deklarācijā, iestādes darbības stratēģijā un taktiskajos plānos noteiktajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem.

Savukārt Pašvaldības publiskajos gada pārskatos³¹ ir norādīta tikai statistiska informācija par Smiltenes novada pašvaldības policijas un Administratīvā lietvedības inspektora darba rezultātiem.

Revīzijā ir noskaidrots³², ka Pašvaldība nav izstrādājusi darba plānus, kuros būtu norādīti konkrēti katram gadam aktuālie uzdevumi, kas būtu jāveic sabiedriskās kārtības jomā.

Normatīvajos aktos nav noteikts, kādi uzdevumi ir veicami, nodrošinot likumpārkāpumu profilaksi.

Tomēr no pētījuma par Valsts policijas darbības efektivitātes novērtēšanas kritērijiem³³ izriet, ka profilakse jeb prevencija ir pasākumu veikšana, novēršot noziedzīgos nodarījumus, aizsargājot un pasargājot fiziskas un juridiskas personas no noziedzīgiem nodarījumiem. Savukārt noziedzīgu nodarījumu novēršana ir sociālu, ekonomisku, politisku, tiesisku, administratīvi organizatorisku un citu pasākumu kopums, kuri ir virzīti uz noziedzības samazināšanu.

Piemēram, viens no pasākumiem ir noteikts – preventīvo pasākumu organizēšana, pilnveidošana un attīstīšana –, kura rezultatīvais rādītājs ir noteikts – pašvaldības policijas likumpārkāpumu novēršanas plāna sagatavošana, kurā būtu norādīts, ar kādiem preventīviem pasākumiem, piemēram, preventīva rakstura lekcijas, pārrunas un citas uzstāšanās ar mērķi informēt iedzīvotājus par īpašuma, personīgās un sabiedrības drošības nodrošināšanas pasākumus³⁴.

Ne Pašvaldība, ne Smiltenes novada pašvaldības policija nav izstrādājusi darba plānos iekļaujamās likumpārkāpumu novēršanas darbības – ar kādiem preventīvajiem pasākumiem Pašvaldības administratīvajā teritorijā plānots novērst likumpārkāpumu izcelšanos, piemēram, izglītojošas lekcijas izglītības iestādēs.

Atbilstoši Administratīvās lietvedības inspektora sniegtajai informācijai³⁵ 2016. gadā divas reizes ir notikušas tikšanās ar iedzīvotājiem, kā arī ir nolasītas piecas lekcijas skolās (Gaujienas vidusskolā, Apes vidusskolā un Gaujienas internātpamatskolā).

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju³⁶ un izsaukumu/notikumu reģistru Smiltenes novada pašvaldības policija Pašvaldības administratīvajā teritorijā galvenokārt ir veikusi patrulēšanu.

Revīzijā noskaidrots³⁷, ka Smiltenes novada pašvaldības policija neplāno patrulēšanas reidu skaitu, kādos termiņos un vietās tā tiks veikta. Pašvaldības ieskatā ir svarīgi neinformēt, kad notiks patrulēšana, lai konstatētu patieso situāciju. Pašvaldība ir informējusi Smiltenes novada pašvaldības policiju par konkrētām vietām Gaujienas pagastā, kurās būtu nepieciešams veikt patrulēšanu.

Saskaņā ar izsaukumu/notikumu reģistru Smiltenes novada pašvaldības policija laika posmā no 2015. gada septembra līdz 2016. gada 31. decembrim kopumā ir reģistrējusi 113 izsaukumus/notikumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, tajā skaitā:

- ☉ patrulēšana – 100 jeb 88 %;
- ☉ noteikumu neievērošana (ceļu satiksmes, makšķerēšanas) – pieci jeb 4 %;
- ☉ sabiedriskās kārtības nodrošināšana pasākumos – divi jeb 3 %;
- ☉ palīdzība (bāriņtiesai, sociālajam dienestam, mediķiem) – trīs jeb 2 %;
- ☉ tūlītēju draudu novēršana (konflikts) – viens jeb 1 %;
- ☉ tikšanās skolās – divas jeb 2 %.

Saskaņā ar Deleģēšanas līgumu³⁸ Smiltenes novada pašvaldības policijas darbību un deleģētā uzdevuma kvalitātes izpildi kontrolē Apes novada domes (turpmāk tekstā – Dome) izpilddirektors un priekšsēdētājs.

Smiltenes novada pašvaldībai līdz katra mēneša 10. datumam ir jāiesniedz Pašvaldībai rakstveida pārskats par tai deleģēto uzdevumu izpildi un līdz katra mēneša 7. datumam jāsaskaņo uzdevuma izpildes pieņemšanas – nodošanas akts divos eksemplāros.

Revīzijā konstatēts, ka Smiltenes novada pašvaldības policija katru mēnesi ir sagatavojusi un iesniegusi Pašvaldībai pārskatus par mēneša laikā paveikto, kurā galvenokārt ir norādīta informācija par mēneša laikā veikto patrulēšanu skaitu un to laikā veiktajām darbībām (piemēram, noformēti protokoli, izteikti aizrādījumi).

Revīzijā konstatēts, ka Smiltenes novada pašvaldības policija tikai 2016. gada novembrī ir saskaņojusi ar Domes izpilddirektoru Smiltenes novada pašvaldības policijas uzdevumu izpildi par laika posmu no 2016. gada jūnija līdz septembrim.

Turklāt 2016. gada oktobra un novembra uzdevumu izpildes pieņemšanas – nodošanas aktos norādītajos divos gadījumos – 2016. gada 13. oktobrī (maršruts Smiltene–Vireši–Smiltene) un 3. novembrī (maršruts Smiltene–Apes novads–Smiltene) norādītie maršruti nav reģistrēti ne Smiltenes novada pašvaldības policijas izsaukumu/notikumu reģistrā, ne dežūrmaiņas maršruta un saņemtās informācijas lapā.

Spēja reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai

Pašvaldības policijas pienākumos ietilpst tūlītēju draudu novēršana, ja persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu aizsargājamās personas dzīvībai, brīvībai vai veselībai, līdz tiesa izskata jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību³⁹.

Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības efektivitātes izvērtēšanai revīzijas laikā ar Pašvaldību tika saskaņots, ka Smiltenes novada pašvaldības policijas spējas savlaicīgi reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai novērtēšanai tiks izmantots normatīvajā aktā⁴⁰ noteiktais reaģēšanas laiks – policijai, pēc informācijas saņemšanas operatīvās vadības struktūrvienībā par notikumu, uz saņemto informāciju novados ir jāreaģē 25 minūšu laikā.

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju⁴¹ izsaukt Smiltenes novada pašvaldības policiju Pašvaldības administratīvajā teritorijā var tikai konkrētas amatpersonas – Domes priekšsēdētājs, Administratīvās lietvedības inspektors un Gaujienas skolu vadība. Pašvaldības iedzīvotājiem ir noteikts, ka par izsaukumiem/notikumiem vispirms ir jāziņo Administratīvās lietvedības inspektoram, kurš izvērtē izsaukumu/notikumu un pieņem lēmumu par Smiltenes novada pašvaldības policijas vai Valsts policijas iesaisti.

Saskaņā ar amata aprakstu⁴² Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora galvenais uzdevums ir Apes novada domes normatīvo aktu un Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas kontrole, kā arī

līdzdarbošanās sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, žūpības un netiklības apkarošanā Pašvaldībā.

Pie šādiem nosacījumiem Smiltenes novada pašvaldības policijas iesaistīšanās sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā Pašvaldības administratīvajā teritorijā ir atkarīga no Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora pieņemtā lēmuma un rīcības.

Revīzijā konstatēts, ka Administratīvās lietvedības inspektors izsaukumus/notikumus, tajā skaitā izsaukumus tūlītēju draudu novēršanai, reģistrē manuāli iekārtotā žurnālā, kurā informācija nav pārskatāma. Turklāt tajā ir norādīts tikai izsaukumu/notikuma saņemšanas laiks, bet nav norādīts ierašanās laiks un veiktās darbības.

Revīzijā konstatēts, ka revidējamā laika posmā Administratīvās lietvedības inspektors izsaukumu/notikumu reģistrā ir norādījis, ka septiņos gadījumos informācija par izsaukumu/notikumu ir sniegta Valsts policijai, vienā gadījumā Kriminālpolicijai un vienā gadījumā Pļaviņu pašvaldības policijai, savukārt nav norādījis informāciju par vismaz 10 izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai veiktajām darbībām.

Turklāt reģistrā nav reģistrēts viens izsaukums (2015. gada 28. decembris), uz kuru bija ieradusies Smiltenes novada pašvaldības policija.

Smiltenes novada pašvaldības policijas dežūrmaiņa katru dienu visus izsaukumus un notikumus, tajā skaitā patrulēšanu Pašvaldības administratīvajā teritorijā, vispirms reģistrē Dežūrmaiņas maršruta un saņemtās informācijas lapā, kurā norāda informāciju par izsaukumiem/notikumiem un Smiltenes novada pašvaldības policijas veiktajām darbībām, kas pēc tam tiek reģistrēta lietojumprogrammā "APUS".

Izvērtējot lietojumprogrammā "APUS" reģistrēto informāciju, konstatēts, ka revidējamā laika posmā Smiltenes novada pašvaldības policija ir reģistrējusi vienu izsaukumu tūlītēju draudu novēršanai (2015. gada 28. decembrī – konflikts), uz kuru tā ieradās 35 minūtēs, tas ir, pārsniedzot normatīvajā aktā⁴³ noteikto laiku.

Panāktie uzlabojumi sabiedriskās kārtības nodrošināšanā

Revīzijas laikā ar Pašvaldības vadību tika saskaņots, ka viens no Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības efektivitātes rādītājiem Pašvaldības administratīvajā teritorijā būs panāktie uzlabojumi Pašvaldības izdoto saistošo noteikumu ievērošanā.

Saskaņā ar Administratīvās lietvedības inspektora atskaiti⁴⁴ par 2016. gada darba rezultātiem revidējamā laika posmā par administratīvajiem pārkāpumiem Pašvaldības saistošo noteikumu neievērošanā ir piemērota atbildība tikai pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa.

Pašvaldībai nav informācijas par veikto pārbaužu skaitu, nodrošinot saistošo noteikumu ievērošanas kontroli.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu efektīvāku darbību sabiedriskās kārtības un drošības jomā Pašvaldības administratīvajā teritorijā, Pašvaldībai nodrošināt tādu darba plānu izstrādi, kuros būtu noteikti konkrēti izpildāmie uzdevumi, izmērāmi sasniedzamie rezultatīvie rādītāji atbilstoši attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī kontroles procedūras sistemātisku izpildes rezultātu novērtēšanai.

Lai nodrošinātu izsaukumu/notikumu rezultātā veikto darbību izpildi un rezultātu kontroles iespējas, Pašvaldībai sadarbībā ar Administratīvās lietvedības inspektoru un Smiltenes novada pašvaldības policiju izveidot izsaukumu/notikumu reģistrēšanas sistēmu.

2. Vai Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst normatīvo aktu prasībām?

Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas kontroles rezultāti norāda uz, iespējams, iztrūkstošu Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības aktivitāti, jo atskaitēs nav informācijas par veikto aktivitāšu apjomu un saturu.

Pastāv risks, ka Smiltenes novada pašvaldības policija neveic Deleģēšanas līgumā noteikto uzdevumu – kontroli pār to, kā tiek izpildīti Pašvaldības saistošie noteikumi –, kā rezultātā var netikt ievērotas iedzīvotāju intereses.

Šobrīd esošā regulējuma ietvaros Smiltenes novada pašvaldības policija praksē var veikt darbības, lai Pašvaldības administratīvajā teritorijā paaugstinātu iespējamo aizsargājamo personu informētību par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, piemēram, gadījumos, kad persona atsakās iesniegt pieteikumu policijas lēmuma par nošķiršanu pieņemšanai.

Revīzijā tika izvērtētas Smiltenes novada pašvaldības policijas veiktās darbības likumā “Par policiju” noteikto uzdevumu izpildē un konstatēts, ka revidējamā laika posmā likumā⁴⁵ noteiktie uzdevumi kopumā tiek pildīti, tomēr divu uzdevumu izpildē – saistošo noteikumu ievērošanas kontrolē un personu aizsardzības pret vardarbību nodrošināšanā – konstatētas problēmas.

Saistošo noteikumu ievērošanas kontrole

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu kontroli pār pašvaldības domes izdoto saistošo noteikumu ievērošanu realizē attiecīgās domes pilnvarotās institūcijas (amatpersonas)⁴⁶.

Pašvaldībā ir izdoti seši dažādi saistošie noteikumi, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīvā atbildība:

- ☉ 2010. gada 26. augusta saistošie noteikumi Nr. 26/2010 “Kapsētu izveidošanas un uzturēšanas noteikumi”;
- ☉ 2011. gada 24. februāra saistošie noteikumi Nr. 3/2011 “Par īpašumam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas kopšanu”;

- ☉ 2011. gada 24. novembra saistošie noteikumi Nr. 11/2011 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Apes novadā”;
- ☉ 2012. gada 29. novembra saistošie noteikumi Nr. 15/2012 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža Apes novadā”;
- ☉ 2014. gada 26. jūnija saistošie noteikumi Nr. 7/2014 “Par Apes novada teritorijas plānojuma 2014.–2025. gadam teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem un grafisko daļu”;
- ☉ 2015. gada 26. jūnija saistošie noteikumi Nr. 05/2015 “Apes novada sabiedriskās kārtības noteikumi”.

Smiltenes novada pašvaldības policijas darba rezultātu atskaitēs nav informācijas par to, kādas un cik apjomīgas bijušas veiktās darbības Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas kontrolē sadalījumā pa to veidiem.

Atskaitēs ir norādīts tikai viens gadījums, kurā Smiltenes novada pašvaldības policija veikusi darbības saistošo noteikumu ievērošanas kontroles nodrošināšanai – izteikusi mutvārdu aizrādījumu par atkritumu apsaimniekošanas prasību pārkāpšanu.

Personu aizsardzības pret vardarbību nodrošināšana

Normatīvajos aktos noteikts:

- ☉ ja pastāv tūlītēji draudi, ka persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu šajā mājoklī pastāvīgi dzīvojošas personas (turpmāk – aizsargājamā persona) dzīvībai, brīvībai vai veselībai, uz rakstveida pieteikuma pamata policija ir tiesīga pieņemt lēmumu, kas uzliek par pienākumu pilngadīgai personai, kura rada draudus, atstāt mājokli, kur pastāvīgi dzīvo aizsargājamā persona, neatgriezties un neuzturēties šajā mājoklī un tā tuvumā (turpmāk – policijas lēmums par nošķiršanu) tuvāk par lēmumā noteikto attālumu uz laiku līdz astoņām dienām no lēmuma pieņemšanas brīža. Policijas lēmumā par nošķiršanu var noteikt arī aizliegumu personai, kas rada draudus, kontaktēties ar aizsargājamo personu⁴⁷;
- ☉ ja policijas darbinieks, izvērtējot vardarbības draudu risku, konstatē, ka pastāv tūlītēji draudi, viņš pieņem aizsargājamās personas vai tās likumiskā pārstāvja pieteikumu policijas lēmuma par nošķiršanu pieņemšanai⁴⁸;
- ☉ ja policijas darbinieks, izvērtējot vardarbības draudu risku, konstatē, ka nepastāv tūlītēji draudi un nav nepieciešams pieņemt policijas lēmumu par nošķiršanu, viņš informē aizsargājamo personu vai tās likumisko pārstāvi par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību⁴⁹.

Izvērtējot konkrēto regulējumu, var secināt, ka aizsargājamo personu interesēs ir, lai aizsargājamā persona vai tās likumiskais pārstāvis par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību tiek informēts arī tad:

- ☉ ja tas ir atteicies iesniegt pieteikumu policijas lēmuma par nošķiršanu pieņemšanai;
- ☉ ja iespējamās aizsargājamās personas mājokļa adresē pēc policijas darbinieka ierašanās vairs nav sastopama apdraudējumu radījusi persona.

Normatīvie akti neparedz kārtību, kādā īstenojama personu informēšana par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību. Vienkārša mutiska personu informēšana situācijā, kad persona jūtas apdraudēta, ko neizbēgami raksturo šīs personas baīļu, stresa un trauksmes sajūtas, tādēļ ir papildināma, piemēram, arī ar rakstveida informācijas nodošanu par personas tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Piemēram, Valsts policija īsteno praksi par personu informēšanu rakstveidā – ar īpašas paziņojuma veidlapas palīdzību.

Smiltenes novada pašvaldības policija, pildot deleģētos uzdevumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, revidējamā laika posmā nav pieņēmusi nevienu policijas lēmumu par nošķiršanu.

Smiltenes novada pašvaldības policijas darbības praksē nav izplatīts reģistrēt arī informāciju par to, ka persona ir mutiski informēta par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Smiltenes novada pašvaldības policijas 2016. gada notikumu žurnālā divos gadījumos (67. un 647. ieraksts) konstatētas norādes par personu informēšanu par to tiesībām vardarbības situācijās arī pēc tam, kad aizsargājamā persona atteikusies iesniegt pieteikumu policijas lēmuma par nošķiršanu pieņemšanai un apdraudējumu radījusi persona pēc policijas darbinieka ierašanās nebija sastopama aizsargājamās personas mājokļa adresē.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu pilnīgu informāciju par Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas kontroles rezultātiem, Pašvaldībai pilnveidot kontrolē iesaistīto institūciju atskaišu saturu, nosakot kritērijus, pēc kuriem tiks vērtēts saistošo noteikumu ievērošanas progress.

Lai veicinātu personu aizsardzību pret vardarbību, Pašvaldībai sadarbībā ar Smiltenes novada pašvaldības policiju, izvērtējot Valsts policijā pielietoto praksi, veikt darbības aizsargājamo personu informēšanas par tiesībām iesniegt tiesā pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību paaugstināšanai.

Pašvaldības viedoklis

Par veikto revīziju

Uzskatām, ka revīzija bija lietderīga un tika veikta īstajā laikā, jo deva iespēju iegūt neatkarīgu viedokli un informāciju par Pašvaldības darbībām sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā:

- 1) no 2015.gada 1.septembra tika izveidots Administratīvās lietvedības inspektora amats un pieņemts darbinieks, lai veiktu uzraudzības funkcijas par Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanu, kā arī, lai līdzdarbotos sabiedriskās kārtības nodrošināšanā savā administratīvajā teritorijā;
- 2) 2015.gada 31.augustā Pašvaldība noslēdza deleģēšanas līgumu Nr.219/5 ar Smiltenes novada pašvaldību par sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanu, līgums tika slēgts arī par 2016., 2017. un 2018.gadu.

Pašvaldības rīcība pierāda rūpes par autonomās funkcijas veikšanas Sabiedriskās kārtības nodrošināšanai savā administratīvajā teritorijā uzlabošanu.

Revīzija tika veikta par laika periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.decembrim, tas ir laika periods, kurā uzsāka strādāt Administratīvās lietvedības inspektors un tika uzsākta deleģēšanas līguma izpilde. Sākuma periodā trūka pieredzes, tas arī ir galvenais cēlonis un iemesls Valsts kontroles konstatētajām problēmām.

Par revīzijas secinājumiem

Uzskatām, ka Pašvaldības rīcība, izveidojot Administratīvās lietvedības inspektora amatu un noslēdzot deleģēšanas līgumu no finanšu līdzekļu izlietojuma viedokļa ir vērsta uz lietderīgu un ekonomisku līdzekļu izlietojumu. To pamato Revīzijas ziņojuma 1.tabulā salīdzināto revidējamo pašvaldību dati par izdevumiem vidēji uz vienu iedzīvotāju un noziedzīgo nodarījumu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem.

Par revīzijas ieteikumiem

Revīzijas ieteikumi ir loģiski un saprotami, to izpilde noteikti palīdzēs uzlabot darbu Sabiedriskās kārtības nodrošināšanai mūsu administratīvajā teritorijā.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

Valsts kontroles ieteikumi, lai pilnveidotu sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Pašvaldības administratīvajā teritorijā, tiks ieviesti atbilstoši laika grafikā norādītajiem termiņiem.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, ka laika posmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim Pašvaldības rīcība ar mantu un finanšu līdzekļiem, piedaloties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, ir efektīva, ekonomiska un atbilst normatīvo aktu prasībām.

Juridiskais pamatojums

Saskaņā Valsts kontroles likuma 2. pantu, Valsts kontroles 2016. gada darba plānu un Piektā revīzijas departamenta 2016. gada 5. decembra uzdevumu Nr. 2.4.1-47/2016 ir veikta likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība ar mantu un finanšu līdzekļiem, piedaloties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, ir efektīva, ekonomiska un atbilst normatīvo aktu prasībām?”.

Revīziju uzsdots veikt vecākajam valsts revidentam Jurim Vēverim, valsts revidentēm Annai Bāzei un Vinetai Miķelsonei, valsts revidentiem-juristiem Aleksandrai Bērziņai (līdz 2017. gada 22. martam) un Gintam Puriņam un valsts revidenta palīgam Danielam Cjaputam. Par revīzijas norisi ir atbildīgs Piektā revīzijas departamenta direktors Edgars Korčagins un sektora vadītāja Elita Andruce.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Pašvaldība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka revīzijas mērķis ir sasniegts un iegūtie pierādījumi ir pietiekami, atbilstoši un ticami.

Revīzija ir par laika posmu no 2015. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim, bet daži darījumi ir vērtēti arī ārpus revidējamā laika posma.

Revīzijas apjomā iekļauti:

- ☞ Pašvaldība kā likumā⁵⁰ noteiktās pašvaldību autonomās funkcijas – piedalīties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, žūpības un netiklības apkarošanā – īstenotāja;

Revīzija ir par laika posmu
no 2015. gada 1. janvāra līdz
2016. gada 31. decembrim.

- ☑ Smiltenes novada pašvaldības policija, kas saskaņā ar Deleģēšanas līgumu pilda likumā⁵¹ noteiktos pašvaldības policijas pienākumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Pārliecības iegūšanai par Pašvaldības darbību efektivitāti, ekonomiskumu un atbilstību normatīvo aktu prasībām, nodrošinot sabiedrisko kārtību, revīzijā tika pārbaudīti:

- ☑ Pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti, Domes lēmumi un citi dokumenti, kuros ir informācija par sabiedriskās kārtības nodrošināšanā veicamajiem uzdevumiem un risināmajām problēmām;
- ☑ Smiltenes novada pašvaldības policijas izmaksu aprēķins un norēķinu kārtošana izmantotie grāmatvedības attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības uzskaites reģistri;
- ☑ Smiltenes novada pašvaldības policijas autotransporta izmantošanas un izdevumu uzskaites dokumenti;
- ☑ Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora izsaukumu/notikumu žurnālā reģistrētā informācija;
- ☑ Smiltenes novada pašvaldības policijas lietojumprogrammā “APUS” reģistrētie dati par izsaukumiem un notikumiem Pašvaldības administratīvajā teritorijā;

Revīzijas kritēriji

Revīzijas jautājums Noteiktais kritērijs

Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts?

Vai Smiltenes novada pašvaldības policijas darbība sabiedriskās kārtības nodrošināšanā ir efektīva?

Vai Pašvaldības faktiskās darbības sabiedriskās kārtības nodrošināšanā atbilst sabiedrības vajadzībām (identificētajām risināmajām problēmām)?

Sabiedriskās kārtības nodrošināšanā risināto problēmu atbilstība iedzīvotāju vajadzībām un objektīvajai situācijai.

Ja problēmas sabiedriskās kārtības nodrošināšanas jomā tiek risinātas atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un objektīvajai situācijai, tad Pašvaldības īstenotās darbības ir efektīvas un atbilstošas esošajai situācijai.

☉ **Kritērijs sasniegts daļēji.**

Aptaujāto iedzīvotāju, Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju uzskati par nozīmīgākajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām Pašvaldības administratīvajā teritorijā daļēji saskan ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darba atskaitēs minēto darbības praksi.

Vai Smiltenes novada pašvaldības policija likumā "Par policiju" noteikto pašvaldības policijas uzdevumu izpildei izstrādā darba plānus un tie tiek izpildīti?

Smiltenes novada pašvaldības policijas izstrādātie darba plāni un to izpilde.

Ja darba plānos ir norādīti konkrēti uzdevumi, izpildes termiņi, atbildīgās personas, sasniedzamais rezultāts un rezultāta novērtēšanas kritēriji un darba plāni tiek izpildīti, tad Smiltenes novada pašvaldības policija ir darbojusies efektīvi.

☉ **Nē, kritērijs nav sasniegts.**

Ne Pašvaldībā, ne Smiltenes novada pašvaldības policijā, kura saskaņā ar Deleģēšanas līgumu veic pašvaldības policijas pienākumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, netiek sagatavoti darba plāni, kuros būtu norādīti konkrēti katram gadam aktuāli uzdevumi, kas būtu jāveic sabiedriskās kārtības un drošības jomā.

Vai sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistītie resursi spēj savlaicīgi reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai?

Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku vai citu piesaistīto resursu spēja savlaicīgi ierasties uz izsaukumu.

Ja 90 % gadījumu policijas darbinieki spēj savlaicīgi ierasties uz izsaukumu, tad sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistītie resursi spēj savlaicīgi reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai.

☉ **Kritēriju nevar novērtēt.**

Nevarēja gūt pārliecību par Smiltenes novada pašvaldības policijas spēju reaģēt uz izsaukumiem tūlītēju draudu novēršanai, jo Pašvaldības Administratīvās lietvedības inspektora izsaukumu žurnāls nenodrošina datu atlasīšanu pa izsaukumu veidiem un veiktajām darbībām.

Vai Smiltenes novada pašvaldības policijas un Administratīvā inspektora darbības rezultātā ir samazinājies administratīvo pārkāpumu skaits, tajā skaitā samazinājies saistošo noteikumu neievērošanas gadījumu skaits?

Administratīvo pārkāpumu (par kuriem ir sastādīti protokoli) skaits uz 1000 iedzīvotājiem.

Ja administratīvo pārkāpumu skaits pie vienādiem kontroles pasākumiem samazinās, tad Smiltenes novada pašvaldības policija ir darbojusies efektīvi.

☉ **Kritēriju nevar novērtēt.**

Pašvaldībai nav informācijas par veikto pārbažu skaitu un biežumu gadā Pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanas kontrolē. Tas liedz novērtēt iesaistīto institūciju darbības efektivitāti.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ☑ analizētas ārējo normatīvo aktu prasības un identificētas obligātās prasības;
- ☑ vērtēti Pašvaldības izdotie iekšējie tiesību akti un saistošie noteikumi;
- ☑ vērtēti Domes lēmumi, rīkojumi kā arī citi dokumenti saistībā ar sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbu, kā arī Smiltenes novada pašvaldības policijas Pašvaldībai sniegtās atskaites;
- ☑ veiktas intervijas ar Pašvaldības, Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas atbildīgajām personām.

Revīzijas grupas vadītājs,
vecākais valsts revidents

J. Vēveris

Revīzijas grupa:

valsts revidente

A. Bāze

valsts revidente

V. Miķelsone

valsts revidents-jurists

G. Puriņš

valsts revidenta palīgs

D. Cjaputa

Pielikums. Iedzīvotāju un sabiedriskās kārtības nodrošināšanā iesaistīto institūciju darbinieku aptaujas rezultātu apkopojums.

Revīzijā aptaujāti 76 Pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāji un trīs Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki, četri Pašvaldības vadības pārstāvji, viens Valsts policijas atbildīgās struktūrvienības darbinieks, kas veic savus uzdevumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Aptaujās ir iegūti un analizēti dati par:

- ◆ informētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un aktuālajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām;
- ◆ apmierinātību ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un uzticēšanos tai, kā arī galvenajiem iemesliem, kādēļ iedzīvotāji uzticas vai neuzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai;
- ◆ uzskatiem par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un attieksmi pret sabiedrisko kārtību un drošību un problēmām, tajā skaitā iedzīvotāju gatavību pašiem līdzdarboties sabiedriskās drošības un kārtības nodrošināšanā;
- ◆ sadarbību un atbalstu sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā.

1. Informētība par policijas darbu un aktuālajām sabiedriskās kārtības un drošības problēmām

Aptaujā uzdotie jautājumi:

- ◆ Cik lielā mērā par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu ir informēti iedzīvotāji, Pašvaldības vadība un Valsts policija?
- ◆ Vai iedzīvotāji ir informēti par iespējām iesniegt sūdzības par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu?
- ◆ Kādu papildu informāciju vēlētos saņemt par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu iedzīvotāji, Pašvaldības vadība un Valsts policija?
- ◆ Vai Smiltenes novada pašvaldības policija informē par aktuālajām iedzīvotāju drošības problēmām un to risināšanas iespējām iedzīvotājus, Pašvaldības vadību un Valsts policiju?
- ◆ Kādu informāciju Smiltenes novada pašvaldības policija par savu darbu sniedz Pašvaldībai?
- ◆ Kāds ir piemērotākais veids, kādā iedzīvotājiem sniegt informāciju par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu?
- ◆ Kādā veidā iedzīvotājiem tiek sniegta informācija par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu?

Aptaujā iegūtie rezultāti:

- ✓ Iedzīvotāju aptaujā, vērtējot savu informētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu, lielākā daļa (59 %) aptaujāto iedzīvotāju uzskata, ka ir kopumā pietiekoši labi informēti (pilnībā vai drīzāk informēti) par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu. Kritiski savu informētību (pilnībā vai drīzāk neinformēti) šajā jautājumā vērtēja 33 % aptaujas dalībnieku. Vienlaikus 8 % respondentu bija grūti novērtēt savu informētību.
- ✓ Iedzīvotāju aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāja, ka pozitīvāk savu informētību par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu vērtēja respondenti vecumā no 35 līdz 54 gadiem, vīrieši, strādājošie.

- ☑ Revidentu veiktajā Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju darbinieku aptaujā respondentu viedokļi atšķīrās. Daļa uzskata, ka iedzīvotāji ir informēti pilnībā, daļa uzskata, ka ir informēti drīzāk, bet daļai respondentu bija grūti novērtēt iedzīvotāju informētības līmeni par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu. Nedaudz kritiskāk Smiltenes novada pašvaldības policija vērtēja iedzīvotāju informētību par aktuālajām iedzīvotāju drošības problēmām un to risināšanas iespējām.
- ☑ Iedzīvotāju aptaujā biežāk (vairāk nekā 10 % gadījumu) minētā interesējošā informācija par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbību ir par:
 - ✓ apkaimē – pilsētā, pagastā, ciemā – notiekošo (minēja 39 % respondentu);
 - ✓ patiesu, atklātu, objektīvu informāciju (minēja 20 % respondentu);
 - ✓ notikumiem, notiekošo (minēja 12 % respondentu);
 - ✓ 29 % aptaujāto iedzīvotāju norādīja, ka tiem nav nepieciešama nekāda informācija.
- ☑ Pašvaldības vadības un Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku ieskatā iedzīvotājiem papildus būtu sniedzama informācija par to, kādu palīdzību un kādos gadījumos sniedz policija, skaidrojumus par policijas darbu, detalizētākas atskaides, izpratne par Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas pienākumiem, par konstatētajiem pārkāpumiem, patruļām.
- ☑ Katrs otrais (53 %) iedzīvotājs atzina, ka ir informēts par iespējām iesniegt sūdzības par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu. Noraidošu atbildi sniedza 38 % respondentu. Pētījuma rezultātu analīze atklāj, ka salīdzinoši labāk informēti par iespējām iesniegt sūdzības par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu ir respondenti vecumā līdz 54 gadiem, vīrieši, strādājošie, finansiāli nodrošinātākie aptaujas dalībnieki, kā arī respondenti, kuru ģimenēs ir bērni līdz 15 gadu vecumam.
- ☑ Divas trešdaļas (68 %) aptaujāto iedzīvotāju informāciju par policijas darbu vislabprātāk saņemtu plašsaziņas līdzekļos (TV, radio, internets, prese). Savukārt 18 % aptaujāto iedzīvotāju informāciju vēlētos saņemt personīgi no policijas darbiniekiem. Salīdzinoši neliels īpatsvars (5–6 %) iedzīvotāju vēlas saņemt tiem nepieciešamo informāciju informatīvu bukletu veidā un policijas rīkotos informatīvos pasākumos.
- ☑ Revidentu veiktajā aptaujā Pašvaldības vadība un abu policijas institūciju darbinieki par piemērotāko iedzīvotājiem nepieciešamās informācijas sniegšanas veidu viennozīmīgi atzīst plašsaziņas līdzekļus. Plaši tiek atbalstīti arī citi informācijas sniegšanas veidi – Policijas rīkoti informatīvi pasākumi, bukletu izplatīšana, informācijas sniegšana personīgi no policijas darbiniekiem. Iedzīvotāju informēšanai tiek izmantoti visi nosauktie informēšanas veidi, izņemot bukletu izplatīšanu.
- ☑ Revidentu veiktajā aptaujā Pašvaldības vadība un Valsts policijas pārstāvis norādīja, ka ir gandrīz pilnībā informēti par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu, tajā skaitā par aktuālajām iedzīvotāju drošības problēmām un to risināšanas iespējām. Divi Pašvaldības vadības pārstāvji vēlētos saņemt papildu informāciju par Smiltenes novada pašvaldības policijas veikto preventīvo darbu ar iedzīvotājiem un informāciju par bērnu drošību. Pašvaldības vadībai tiek sniegta informācija par policijas rīkotajiem reidiem, noformētajiem protokoliem, nobrauktajiem kilometriem un maršrutiem, izbraukumiem uz izglītības iestādēm.

2. Uzticēšanās Smiltenes novada pašvaldības policijai un apmierinātība ar tās darbu

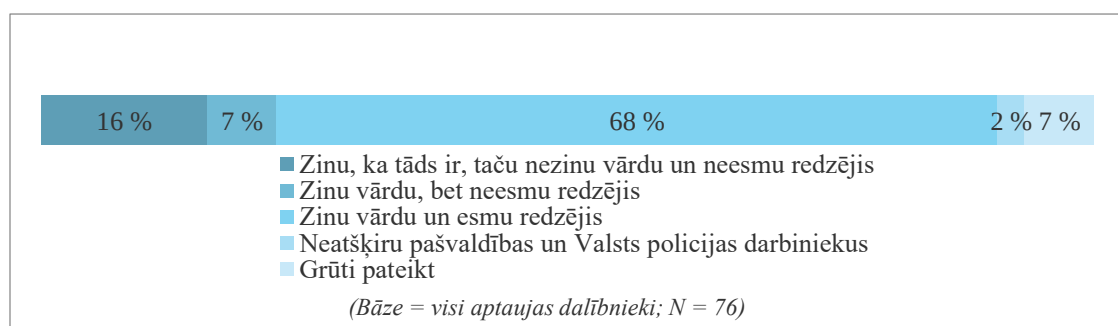
Aptaujā uzdotie jautājumi:

- ◆ Vai iedzīvotāji uzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai un kāds tam ir iemesls?
- ◆ Kā Jūs vērtējat Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu 2015. un 2016. gadā?
- ◆ Ar kādām sūdzībām vai priekšlikumiem par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu 2015. un 2016. gadā iedzīvotāji vērsušies Pašvaldībā?
- ◆ Vai iedzīvotāji ir saskārušies ar kukuļņemšanu Smiltenes novada pašvaldības policijas darbā?
- ◆ Kā Jūs vērtējat Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu likumpārkāpumu profilakses jomā?
- ◆ Vai uzskatāt, ka pastāv nepieciešamība Smiltenes novada pašvaldības policijai veikt papildu likumpārkāpumu profilakses pasākumus?
- ◆ Kādu Smiltenes novada pašvaldības policijas likumpārkāpumu profilakses pasākumu veikšanu Jūs esat pamanījuši pašvaldībā 2015. un 2016. gadā?
- ◆ Vai iedzīvotāji pazīst savu Smiltenes novada pašvaldības policistu, kas veic savus uzdevumus to dzīvesvietas apkaimē?
- ◆ Kad iedzīvotājiem pēdējoreiz ir bijusi tieša saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu un kā tā izpaudās?

Aptaujā iegūtie rezultāti:

- ☑ Saskaņā ar iedzīvotāju aptaujas rezultātiem lielākā daļa iedzīvotāju drīzāk (45 % respondentu) uzticas vai pilnībā (37 % respondentu) uzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai. Nemaz neuzticas 5 %, bet drīzāk neuzticas – 7 % respondentu.
- ☑ Iedzīvotāju aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, neatklāj kādas būtiskas rezultātu atšķirības. Visās grupās vairāk nekā 70 % respondentu pilnībā uzticas vai drīzāk uzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai.
- ☑ Arī Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju vērtējumā iedzīvotāji drīzāk uzticas vai pilnībā uzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai, norādot, ka uzticība ir saistīta ar iedzīvotāju pozitīvu pieredzi (saņemtas pozitīvas atsauksmes), bet kā uzticību neveicinošs apstāklis minēta zemā Smiltenes novada pašvaldības policijas redzamība, jo tā neveic ikdienas patruļas.
- ☑ Iedzīvotāju aptaujā 62 respondenti, kuri atbildēja, ka drīzāk uzticas vai pilnībā uzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai, kā iemeslu uzticībai visbiežāk minēja to, ka:
 - ✓ Smiltenes novada pašvaldības policija strādā, veic savu darbu un pienākumus, nodrošinot kārtību (42 %);
 - ✓ tiem nav iemesla, pamata neuzticēties, nav negatīvas pieredzes (21 %);
 - ✓ Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekiem ir pozitīvs tēls – laipni, pretimnākoši (19 %);
 - ✓ Smiltenes novada pašvaldības policija rada drošības sajūtu, aizstāv, palīdz (18 %).
- ☑ Iedzīvotāju aptaujā deviņi respondenti, kuri atbildēja, ka drīzāk uzticas vai nemaz neuzticas Smiltenes novada pašvaldības policijai, kā iemeslu neuzticībai visbiežāk minēja to, ka:
 - ✓ neredz Smiltenes novada pašvaldības policistus, slikti strādā, neko nedara (minēja četri respondenti);

- ✓ negatīva personīgā pieredze (minēja trīs respondenti);
- ✓ augstprātīga, bravurīga, bailes iedvesoša Smiltenes novada pašvaldības policistu attieksme (minēja trīs respondenti).
- ⊙ Viens no vispāratzītiem sabiedrības uzticību mazinošiem faktoriem ir korupcijas izplatība. Iedzīvotāju aptaujā visi iedzīvotāji norādīja, ka nav saskārušies ar kukuļņemšanu Smiltenes novada pašvaldības policijas darbā.
- ⊙ Iedzīvotāju aptaujas rezultāti par iedzīvotāju apmierinātību ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu atšķirībā no to informētības par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu neuzrāda būtiskas atšķirības no rezultātiem par iedzīvotāju uzticību Smiltenes novada pašvaldības policijai. Lielākā daļa iedzīvotāju (78 % respondentu) ir apmierināti ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu. Ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu nav apmierināti 14 % respondentu, savukārt 8 % bija grūti atbildēt uz šo jautājumu.
- ⊙ Visās sociāli demogrāfiskajās grupās, kas izveidotas pēc vecuma, dzimuma, sarunvalodas ģimenē, izglītības, ienākuma līmeņa pazīmēm, ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu ir apmierināts aptaujāto vairākums.
- ⊙ Revidentu veiktajā aptaujā Pašvaldības vadība un Valsts policijas darbinieks pozitīvi novērtēja Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu revidējamā laika posmā. Pozitīvi savu darbu novērtēja arī Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki. Pašvaldības vadība ir saņēmusi sūdzības par nepietiekamu patrulēšanas aktivitāti, nepilngadīgo uzvedību un vecāku strīdiem.
- ⊙ Dažādi no Pašvaldības vadības puses vērtēts Smiltenes novada pašvaldības policijas darbs likumpārkāpumu profilakses jomā. Tas novērtēts gan pozitīvi, gan drīzāk pozitīvi, gan apmierinoši.
- ⊙ Pašvaldības vadība pamanījusi profilakses darbu skolās (lekcijas), pensionāru sapulcēs. Divi no Pašvaldības vadības pārstāvjiem uzskata, ka ir nepieciešami papildu likumpārkāpumu profilakses pasākumi, vienam nebija viedokļa šajā jautājumā, bet viens noraidīja šādu nepieciešamību.
- ⊙ Vērtējot iedzīvotāju uzticības un apmierinātības pakāpi, jāņem vērā respondentu atbildes par pieredzi saskarsmē ar Smiltenes novada pašvaldības policiju un spēja atpazīt Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu.
- ⊙ Revidentu veiktajā aptaujā Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju darbinieku viedoklis par iedzīvotāju spēju atšķirt Valsts policijas darbiniekus no Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekiem atšķirās – pieci respondenti uzskata, ka iedzīvotāji to spēj, bet trim respondentiem (tajā skaitā diviem Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekiem) bija grūti sniegt atbildi uz šo jautājumu.
- ⊙ Saskaņā ar iedzīvotāju aptaujas rezultātiem (skatīt 1. attēlu) 68 % respondentu zina Smiltenes novada pašvaldības policista, kas veic savus uzdevumus to dzīvesvietas apkaimē, vārdu un ir to redzējuši. 16 % respondentu nepazīst un nav redzējuši Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieku veicam savus uzdevumus to dzīvesvietas apkaimē.

1. attēls. Vai pazīstat savu pašvaldības policistu, kas veic savus uzdevumus Jūsu dzīvesvietas apkaimē?

- ☑ Pēdējā gada laikā saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policiju bijusi 14 % respondentu. 11 % respondentu saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu ir bijusi pēdējo trīs gadu laikā, savukārt 8 % – vēl senāk. Savukārt 67 % respondentu vispār nav bijusi tieša saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu.
- ☑ Salīdzinoši biežāk saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu ir bijusi gados jaunākajiem respondentiem (līdz 35 gadu vecumam) un vīriešiem.
- ☑ Respondentiem, kuriem ir bijusi saskarsme ar Smiltenes novada pašvaldības policijas amatpersonu, tika lūgts precizēt, kā tā izpaudās. Visbiežāk šie respondenti atzina, ka:
 - ✓ ar viņu tika veiktas profilaktiskas pārrunas (48 % gadījumu);
 - ✓ šajā situācijā ir bijis cietušais (24 % gadījumu);
 - ✓ bija liecinieks (8 % gadījumu).

3. Uzskati par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu un attieksme pret sabiedrisko kārtību un drošību un problēmām

Aptaujā uzdotie jautājumi:

- ◆ Jūsaprāt, kas ir piecas nozīmīgākās sabiedriskās kārtības un drošības problēmas pašvaldībā?
- ◆ Cik aktīvi iedzīvotāji iesaistās savu drošības problēmu risināšanā?
- ◆ Cik daudz no sava produktīvā darba laika Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieks velta tiešai saskarsmei ar iedzīvotājiem, lai noskaidrotu viņiem aktuālās drošības problēmas?
- ◆ Vai piekrītat apgalvojumam, ka:
 - ◆ Ja vien iespējams, iedzīvotāji izvairās vērsties Smiltenes novada pašvaldības policijā
 - ◆ Ikvienam iedzīvotājam pašam aktīvi jāiesaistās savas dzīves vietas drošības problēmu risināšanā
 - ◆ Iedzīvotāji jūtas drošāk, ja ikdienā redz Smiltenes novada pašvaldības policiju patrulējam savā apkaimē
 - ◆ Iedzīvotāji regulāri redz Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekus, kas pilda savus pienākumus
 - ◆ Smiltenes novada pašvaldības policija risina arī mazus, sīkus likumpārkāpumus
 - ◆ Smiltenes novada pašvaldības policija ir viegli pieejama un sasniedzama
 - ◆ Iedzīvotāji savā pašvaldībā jūtas droši
 - ◆ Smiltenes novada pašvaldības policija ir labi informēta par drošības problēmām, kas uztrauc vietējos iedzīvotājus

- ◆ Iedzīvotāji ir labi informēti par Smiltenes novada pašvaldības policijas darbu, kas pēdējā gada laikā veikts, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību pašvaldībā
- ◆ Sabiedriskā kārtība pašvaldībā ir pilnībā nodrošināta
- ◆ Smiltenes novada pašvaldības policija sekmīgi risina tās drošības problēmas, kas uztrauc vietējos iedzīvotājus
- ◆ Smiltenes novada pašvaldības policija iesaista iedzīvotājus dažādu drošības problēmu risināšanā
- ◆ Vai uzskatāt, ka sabiedrības atbalsts Smiltenes novada pašvaldības policijai ir pietiekams?
- ◆ Vai piekrītat apgalvojumam, ka sabiedrības atbalstu iespējams palielināt, piemēram, izglītojot sabiedrību par atbalsta sniegšanas veidiem?
- ◆ Par kādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas atbalsta sniegšanas veidiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieks būtu gatavs izglītēt sabiedrību?
- ◆ Vai iedzīvotāji ir personīgi gatavi līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā?
- ◆ Kas ir galvenie iemesli, kādēļ iedzīvotāji nebūtu gatavi līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā?
- ◆ Ko iedzīvotāji personīgi būtu gatavi darīt personīgās drošības uzlabošanai?

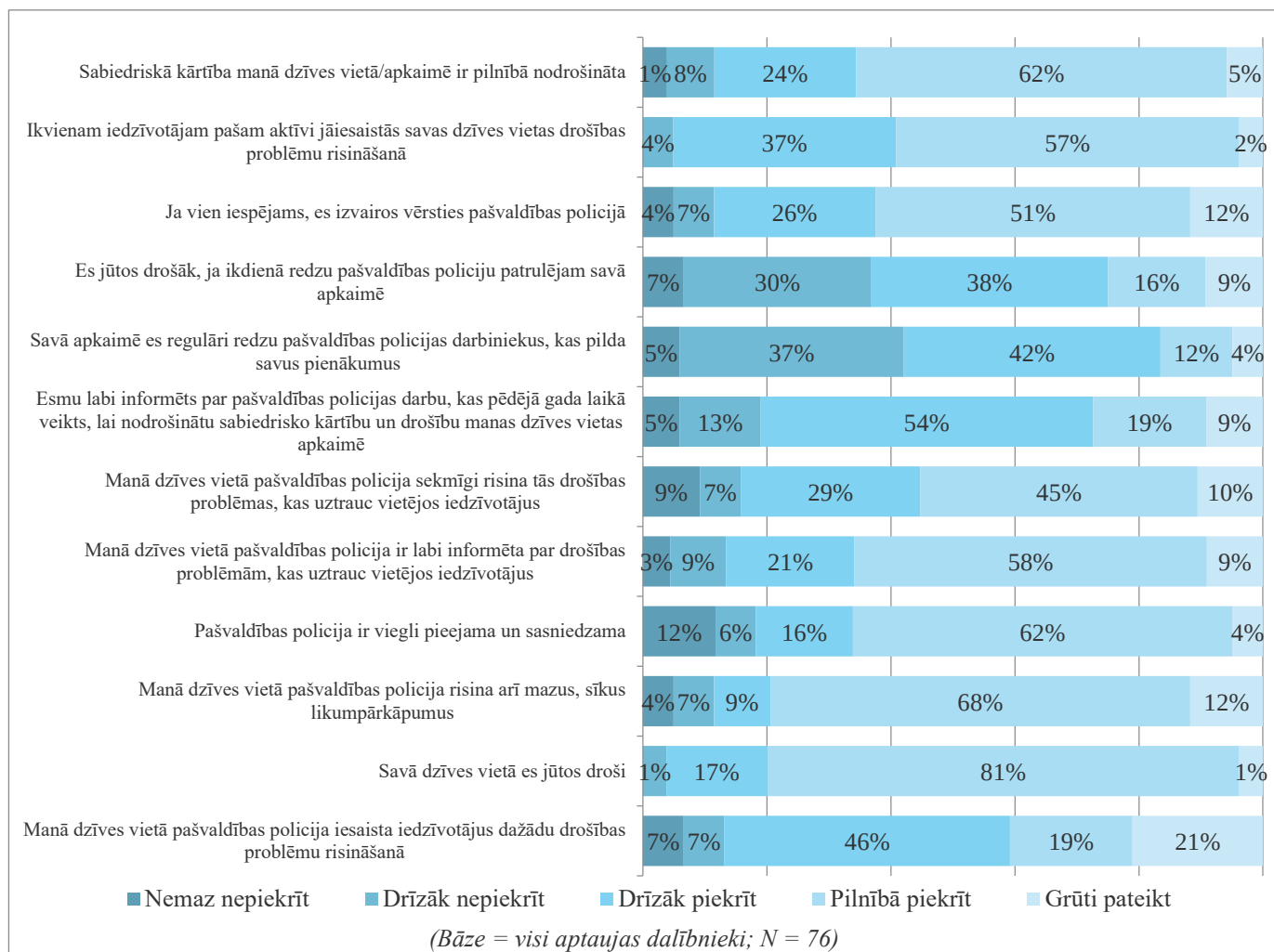
Aptaujā iegūtie rezultāti:

- ✓ Aptaujāto iedzīvotāju skatījumā aktuālākās sabiedriskās kārtības un drošības problēmas viņu dzīvesvietas apkaimē ir alkohola lietošana (nosauca 62 % respondentu), mantiskie noziegumi (zādzības) (nosauca 57 % respondentu), huligānisms un vandālisms (nosauca 46 % respondentu), ceļu satiksmes drošības prasību neievērošana (nosauca 34 % respondentu), jauniešu aktivitātes un izraisītas problēmas, t.sk. alkohola lietošana (nosauca 30 % respondentu) u.c. (skatīt 2. attēlu).

2. attēls. Nozīmīgākās sabiedriskās kārtības un drošības problēmas aptaujāto iedzīvotāju vērtējumā.

- ✓ Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju darbinieku vērtējumā nozīmīgākās sabiedriskās kārtības un drošības problēmas, sākot ar nozīmīgāko, ir jauniešu aktivitātes un izraisītas problēmas, tajā skaitā alkohola un narkotiku lietošana, klaiņojoši dzīvnieki, alkohola lietošana, cilvēku savstarpējie konflikti, huligānisms un vandālisms un policistu trūkums, nepietiekama patrulēšana.
- ✓ Aptaujā iedzīvotāju vērtējumam tika piedāvāti 12 apgalvojumi par dažādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības aspektiem. Iedzīvotāji pauduši kopumā pozitīvu attieksmi (skatīt 3. attēlu) pret tādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības rādītājiem kā, piemēram, policijas pieejamība, iedzīvotāju drošības izjūta un līmenis, policijas darba kvalitāte.

3. attēls. Iedzīvotāju attieksme pret dažādiem sabiedriskās drošības un kārtības jautājumiem.

- ✓ Aptaujātie iedzīvotāji piedāvātajiem apgalvojumiem lielākoties piekrita vai piekrita drīzāk, tādējādi paužot kopumā pozitīvu attieksmi pret tādiem Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības rādītājiem kā, piemēram, policijas pieejamība, iedzīvotāju drošības izjūta un līmenis, policijas darba kvalitāte.
- ✓ Revidentu aptaujāto Pašvaldības vadības un abu policijas institūciju darbinieku attieksme pret dažādiem ar sabiedrisko kārtību un drošību saistītiem jautājumiem kopumā ir viendabīga un

kopumā norāda uz augstu novērtējumu minētajos Smiltenes novada pašvaldības policijas darba un sabiedriskās kārtības un drošības rādītājos. Kritiskāk novērtēta vienīgi Smiltenes novada pašvaldības policijas pieejamība un sasniedzamība.

- ☑ Turpretī iedzīvotāji kritiskāk vērtējuši Smiltenes novada pašvaldības policijas redzamību. 42 % respondentu pamatā nepiekrīt tam, ka to dzīvesvietas apkaimē ir regulāri redzami Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki, kas pilda savus pienākumus.
- ☑ Starp iedzīvotāju aptaujas rezultātiem izceļams tas, ka iedzīvotāji pamatā piekrīt (94 % respondentu), ka ikvienam iedzīvotājam pašam aktīvi jāiesaistās savas dzīves vietas drošības problēmu risināšanā.
- ☑ Šāda iedzīvotāju nostāja liecina, ka sabiedrība izjūt dalītu atbildību par savu drošību, atbalsta pašiniciatīvu. Tajā pašā laikā, atbildot uz jautājumu “vai Jūs personīgi būtu gatavs līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā”, pozitīvu nostāju puda tikai 38 % respondentu, bet 59 % respondentu drīzāk nebūtu vai noteikti nebūtu gatavi līdzdarboties. Arī revidentu veiktajā aptaujā iedzīvotāju iesaistīšanos savu drošības problēmu risināšanā divi Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki vērtēja kā drīzāk neaktīvu, bet viens kā drīzāk aktīvu.
- ☑ Vēlmi līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā salīdzinoši biežāk puda respondenti vecumā līdz 54 gadiem, vīrieši, strādājošie, finansiāli labāk nodrošinātākie aptaujas dalībnieki, kā arī respondenti, kuru ģimenēs ir bērni līdz 15 gadu vecumam.
- ☑ Starp biežāk minētajiem iemesliem, kādēļ iedzīvotāji nebūtu gatavi līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā minēti:
 - ✓ uzskata sevi par vecu, lai iesaistītos (42 % respondentu);
 - ✓ neatbilst veselības stāvoklis (27 % respondentu);
 - ✓ uzskata sevi par nepiemērotu šim pienākumam (24 % respondentu).
- ☑ Respondenti, kuri iepriekš atbildēja, ka noteikti vai drīzāk būtu gatavi līdzdarboties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā savā dzīves vietā, precizējot, ko no minētā ir personīgi gatavi darīt personīgās drošības uzlabošanai, minēja, ka:
 - ✓ piedalītos talkās, sakoptu apkārtni (86 % respondentu);
 - ✓ pieskatītu kaimiņa īpašumu viņa prombūtnē (83 % respondentu);
 - ✓ ziņotu Smiltenes novada pašvaldības policijai par svešām, nepiederošām personām un transporta līdzekļiem savā dzīvesvietā (59 % respondentu);
 - ✓ veiktu brīvprātīgā patruļas darbu (21 % respondentu);
 - ✓ piedalītos diskusijās ar Smiltenes novada pašvaldības policijas darbiniekiem par aktuālām drošības problēmām (10 % respondentu);
 - ✓ sniegtu informāciju Smiltenes novada pašvaldības policijai pa anonīmo tālruni (3 % respondentu);
- ☑ Arī Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki aptaujās atzīmēja, ka būtu gatavi izglītot sabiedrību par minētajiem atbalsta sniegšanas veidiem (izņemot brīvprātīgā patruļas darbu), un visi aptaujātie Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieki uzskata, ka tādējādi sabiedrības atbalstu Smiltenes novada pašvaldības policijai iespējams palielināt. Viens policijas darbinieks kā drīzāk pietiekamu, bet divi kā drīzāk nepietiekamu novērtēja sabiedrības atbalstu Smiltenes novada pašvaldības policijai.

- ☑ 77 % respondentu, kas piekrita apgalvojumam, ka, ja vien iespējams, izvairās vērsties Smiltenes novada pašvaldības policijā, attieksme vienlaikus sniedz viedokli par to, ciktāl iedzīvotāji uzskata Smiltenes novada pašvaldības policiju par sabiedroto savu problēmu risināšanā.

4. Sadarbība un atbalsts sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā

Aptaujā uzdotie jautājumi:

- ◆ *Kas ir Smiltenes novada pašvaldības policijas nozīmīgākie partneri tai uzticēto uzdevumu izpildē?*
- ◆ *Kādu Smiltenes novada pašvaldības policijas uzdevumu izpildē partneri ir bijuši piesaistīti?*
- ◆ *Kā Jūs vērtējat Smiltenes novada pašvaldības policijas sadarbību ar Valsts policiju?*
- ◆ *Kā izpaužas Smiltenes novada pašvaldības policijas un Valsts policijas sadarbība?*
- ◆ *Kāds atbalsts ir sniegts Valsts policijai 2015. un 2016. gadā?*
- ◆ *Vai Smiltenes novada pašvaldības policija ir sniegusi prasīto atbalstu pilnā apmērā?*

Aptaujā iegūtie rezultāti:

- ☑ Saskaņā ar revidentu veiktās aptaujas rezultātiem Smiltenes novada pašvaldības policija uzdevumu izpildē paļaujas uz partneru (iedzīvotāju, pašvaldības institūciju, Valsts policijas, darba kolēģu) atbalstu un sadarbību (piemēram, pilsētā rīkoto pasākumu laikā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā).
- ☑ Abu policijas institūciju pārstāvji norādīja, ka revidējamā laika posmā Valsts policija nav lūgusi un Smiltenes novada pašvaldības policija nav sniegusi atbalstu Valsts policijai un ka abu iestāžu starpā praktiski nenotiek sadarbība (retos gadījumos informācijas sniegšanā). Pašvaldības vadības un viena Smiltenes novada pašvaldības policijas darbinieka ieskatā abu iestāžu sadarbība ir apmierinoša.

Atsauces

- ¹ Revīzijā apkopotā informācija par darbinieku skaitu pašvaldību policijās 2016. gada decembrī.
- ² Valsts policijas 11.04.2017. vēstule “Valsts policijas Kārtības policijas amatpersonu skaits 2016. gada 31. decembrī”
- ³ Nacionālās drošības likuma 17. panta 1. punkts.
- ⁴ Likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 12. punkts.
- ⁵ Likuma “Par policiju” 19. panta pirmā un otrā daļa.
- ⁶ Likuma “Par policiju” 19. panta pirmā daļa.
- ⁷ Centrālās statistikas pārvaldes dati 31.01.2016.
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__ikgad__sabkart/SK0021.px/?rxid= (resurss skatīts 10.08.2017.).
- ⁸ Likuma “Par pašvaldībām” 3. pants.
- ⁹ Centrālās statistikas pārvaldes dati 31.12.2016.
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__ikgad__iedz__iedzskaits/IS0042.px/table/tableViewLayout1/?xid=09cbdccf-2334-4466-bdf7-0051bad1decd (resurss skatīts 10.08.2017.).
- ¹⁰ Valsts reģionālās attīstības aģentūras informācija par teritorijas attīstības indeksiem:
http://www.vraa.gov.lv/lv/publikācijas/attistibas_indekss/ (resurss skatīts 10.08.2017.).
- ¹¹ Ministru kabineta 01.07.2014. noteikumu Nr. 367 “Reģionālās attīstības uzraudzības un novērtēšanas kārtība” 1. pielikums.
- ¹² Apes novada pašvaldības Valsts kasē iesniegtie pārskati par budžeta izpildi 2015. un 2016. gadā.
https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub (resurss skatīts 10.08.2017.).
- ¹³ Apes novada domes un Smiltenes novada domes 31.08.2015. deleģēšanas līgums Nr. 219/5, Apes novada domes un Smiltenes novada domes 04.02.2016. deleģēšanas līgums Nr. 52/16.
- ¹⁴ Apes novada domes 23.07.2015. lēmums Nr. 136 “Par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu Smiltenes novada pašvaldībai”, Apes novada domes un Smiltenes novada domes 31.08.2015. deleģēšanas līgums Nr. 219/5, Apes novada domes un Smiltenes novada domes 04.02.2016. deleģēšanas līgums Nr. 52/16.
- ¹⁵ Smiltenes novada pašvaldības policijas nolikums (apstiprināts ar Smiltenes novada domes 28.10.2010. lēmumu, protokols Nr. 14, 7 §).
- ¹⁶ Apes novada domes 27.08.2015. lēmums Nr. 151 “Par Apes novada domes Administratīvās lietvedības inspektora amatu”.
- ¹⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 3. panta trešā daļa.
- ¹⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta desmitā daļa.
- ¹⁹ ISSAI 300 “Lietderības revīziju veikšanas pamatprincipi”: http://www.issai.org/en_us/site-issai/issai-framework/3-fundamental-auditing-principles.htm (resurss skatīts 05.10.2017.).
- ²⁰ Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
- ²¹ Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. Garonskis A. Policijas darbības efektivitātes vērtēšanas kritēriji: ārvalstu pieredze.
- ²² Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
- ²³ Likuma “Par pašvaldībām” 3. pants.
- ²⁴ I. Bērziņa-Rukere, I. Avota, N. Grūbis, M. Tošovskis. Uz sabiedrību vērstis policijas darbs Latvijā 2009.–2012. Pieredze un nākamie soļi. Valsts policija, 2012. – 45. lpp.
- ²⁵ 28.02.2017. intervijas protokols ar Apes novada pašvaldības vadību.
- ²⁶ Ikmēneša pārskati par Smiltenes novada pašvaldības policijas darba rezultātiem Apes novadā.
- ²⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta sestā daļa.
- ²⁸ Apes novada pašvaldības attīstības programma 2014.–2020. gadam, pieejama:
<http://www.apesnovads.lv/attistiba/planosanas-dokumenti/> (resurss skatīts 04.12.2017.).
- ²⁹ Ministru kabineta 05.05.2010. noteikumu Nr. 413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem” 3. punkts.
- ³⁰ Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
- ³¹ Apes novada domes 2016. gada publiskais pārskats <http://www.apesnovads.lv/apes-novads/publiskie-parskati/>, Apes novada domes 2015. gada publiskais pārskats http://www.apesnovads.lv/wp-content/uploads/2011/12/Apes_novada_domes_publiskais_parskats_2015.pdf?x51308 (resurss skatīts 04.12.2017.).

-
- ³² Valsts kontroles 28.02.2017. intervijas protokols ar Apes novada pašvaldību.
- ³³ Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
- ³⁴ Valsts policijas darba efektivitātes vērtēšanas kritēriji: Valsts policijas pasūtītā pētnieciskā projekta pirmā posma materiāli. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
- ³⁵ Apes novada Administratīvās lietvedības inspektora 2016. gada darba rezultāti.
- ³⁶ Valsts kontroles 28.02.2017. intervijas protokols ar Apes novada pašvaldību.
- ³⁷ Apes novada domes izpilddirektora 01.11.2017. elektroniskā vēstule "Informācijas pieprasījums revīzijas lietā".
- ³⁸ Apes novada domes un Smiltenes novada domes 31.08.2015. deleģēšanas līgums Nr. 219/5, Apes novada domes un Smiltenes novada domes 04.02.2016. deleģēšanas līgums Nr. 52/16.
- ³⁹ Likuma "Par policiju" 19. panta otrās daļas 6. punkts.
- ⁴⁰ Ministru kabineta 22.03.2012. noteikumu Nr. 190 "Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku" 9. punkts.
- ⁴¹ Valsts kontroles 28.02.2017. intervijas protokols ar Apes novada pašvaldību.
- ⁴² Apes novada domes Administratīvās lietvedības inspektora amata apraksts.
- ⁴³ Ministru kabineta 22.03.2012. noteikumu Nr. 190 "Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku" 9. punkts.
- ⁴⁴ Apes novada Administratīvās lietvedības inspektora 2016. gada darba rezultāti.
- ⁴⁵ Likuma "Par policiju" 19. panta otrā daļa.
- ⁴⁶ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 211.² pants.
- ⁴⁷ Likuma "Par policiju" 12. panta pirmās daļas 10.¹ punkts.
- ⁴⁸ Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumu Nr. 161 "Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību" 6.1. apakšpunkts.
- ⁴⁹ Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumu Nr. 161 "Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību" 5. punkts.
- ⁵⁰ Likuma "Par pašvaldībām" 15. panta pirmās daļas 12. punkts.
- ⁵¹ Likuma "Par policiju" 19. panta otrā daļa.